

Biochemie: hoofdvragen

H3 Aminozuren

- Scheidingstechnieken eiwitten

ALGEMEEN

↳ bestuderen activiteit & structuur eiwitten

    ⇒ isoleren & zuiveren

    ↳ gebruik v. spec. eigenschappen:
        massa, lading, binding

↳ step 1: extractie = breken weefsels / cellen

    ↳ in oplossing proteasen + buffer

    ↳ enkel proteasen ⇒ alle eiwitten weg

    ↳ buffer ⇒ afremming werking proteasen

↳ differentiële centrifugatie (een optie)

    = scheiding naar densiteit

    ↳ extract centrifugeren, versterken waaierkracht
        vector, in opt.: partikels (slecht oplosbaar)
        lage G ⇒ partikels sneller sedimenteren

    ↳ 100 000 - 150 000 grens, wat hierbij niet
        neerslaat = oplosbare eiwitten

↳ step 2: zuiveren ⇒ chromatografie: kleuren

SPECIFIEKE CHROMATOGRAFIE TECHNIEKEN

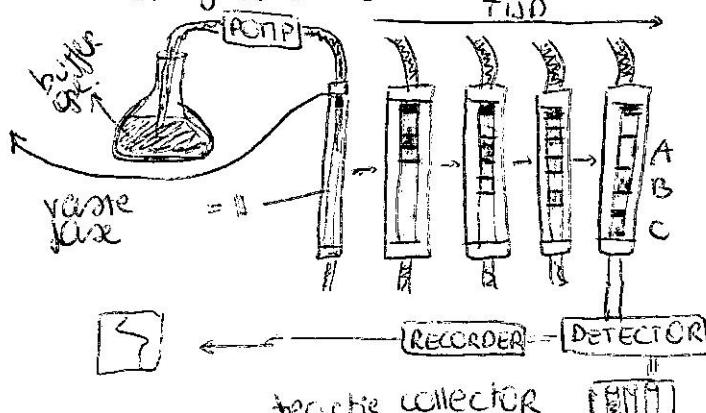
① KOLON CHROMATOGRAFIE

↳ vaste (stationaire) fase: poreuze matrix, chemisch inert

↳ mobiele fase: vloeistof, beweegt door matrix
(kan ook gas zijn)

↳ bewegingsnelheid afh. v. eigenschappen (v. B $A < B < C$)

↳ fractioneren → scheiden eiwitmengsel in fracties

Hoe? ⇒ volgende blz.

- ↳ Cpl met $\neq$ proteïnen $\rightarrow$ aangebracht via pomp boven de kolom $\Rightarrow$ mobiele fase $\Rightarrow$ cpl beweegt door kolom
- ↳ Opl. $\rightarrow$ uit elkaar getrokken in 3 banden
- ↳ A trager dan B, B trager dan C
  - ↳ binnen groep A molecule niet even snel $\Rightarrow$ band ver gevuld: cpl. steeds meer verdunt $\cup$ groep A verdunningseffect
  - ↳ vertakking heeft op elkaar interactie met de matrix
  - ↳ in flakjes eiwitten opgeworpen
- 1st: C (snelst) $\rightarrow$ grootste conc. eerst neemt af hierna
- B (2de snelst) $\rightarrow$ grootste conc., neemt af hierna
- A (traagst) $\rightarrow$ grootste conc., neemt af hierna

Opmerking: kleuren $\neq$ zien van eiwitten $\neq$ pigmenten, dient enkel als visualisatie

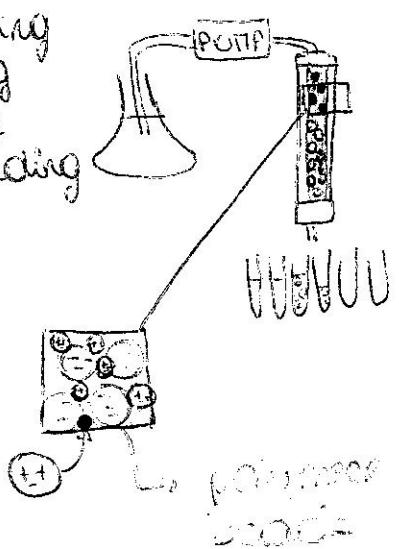
④ IONENUITWISSELINGS CHROMATOGRAFIE

- ↳ interactie geladen eiwitten met matrix
- ↳ matrix & synthetisch polymer met geladen groepen
- ↳ kationen uitwisseling: matrix met anionen
- ↳ anionen uitwisseling: matrix met kationen
- ↳ scheiding afh. v. pH v. Cpl.
- ↳ pH: polypeptide nettolading 0, daarbij pH verandert, verandert nettolading

Hoe?

- ↳ proteïne Cpl. $\rightarrow$ toegevoegd aan hier kationenuitwisselaar
- ↳ proteïnen bewegen door de matrix
- ↳ snelheid afh. vid nettolading v.h. proteïne bij de gebruikte pH
- ↳ bij anionenuitw.: proteïne met neg. lading beweegt sneller (neg. interactie)

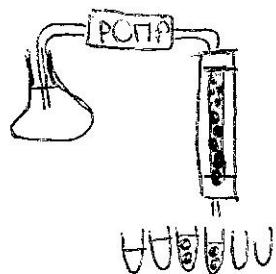
- grote + lading
- + lading
- 0 lading
- grote - lading

④ SIZE-EXCLUSION CHROMATOGRAPHIE

- = moleculaire-zeef chromatografie = gel filtratie
- ↳ scheiding obv grootte, interactie met matrix
- ↳ grotere eiwitten blijven sneller
- ↳ andere aanpassing polymeer beduds
- ↳ kleine partikels passen makkelijker/beter in de poriën vid beads, grootste moeilijker
- ↳ porigroottes aanpasbaar
- ↳ kleinere partikels trager want legger grote afstand af (gaar erin & eruit)

- o grootst
- o middel
- o klein

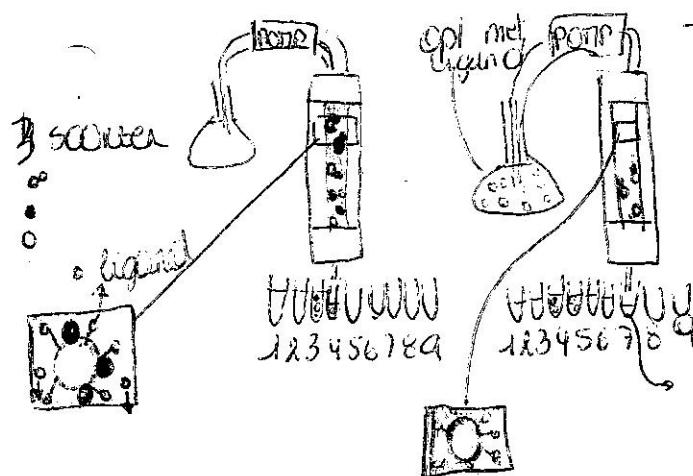

Hoe?

- ↳ op elution traject aangebildt
- ↳ w gescheiden obv grootte

⑤ AFFINITEITSCHROMATOGRAPHIE

- ↳ binding groepen uivalent gebonden aan matrix = ligand
- ↳ elutie door zoutc. (verwalt ligand-proteïne binding of competitie (vrq ligand vs vast ligand, maakt pas))
- ↳ toepassing: immuno-affinitetschromatografie [los]

→ matrix h ligand spec. voor bep proteïne
Hoe?

- ↳ groene eiwit scheiden: bead actieve groene eiwit grote affiniteit => sterke binding => blijven plakken aan matrix
- ↳ binding moet sterk & specifiek zijn
- ↳ zodat enkel eiwit X bindt
- ↳ deze bindingen zijn reversibel

- ↳ buis 2: aan kolom op + ligand weven

↳ groen eiwit bindt & laat los, gedurende moment "los" kan binden aan vrq ligand (competitie)

- ↳ zout verstoort interactie OOK => zwakke bindingen verbreden

Immuno-affinitatieschomatografie:

- ↳ Antikörper: eigenschap binden aan epitope
(piet op eiwit, aan opp A2 en Antikörper..? herkent die spec. A2)
- ↳ support beads; Antikörper aanhänger
→ Antikörper binden spec. eiwitten
- ↳ PRObleem?
  - ↳ weinig Antikörper vs. epitope
kleine fractie waarvoor we Antikörper in spec. eiwit te binden

H4 3Dimensionale structuur van eiwitten

Geen hoofd vragen

H6 Enzymen

- Hoe werken enzymen?

ALGEMEEN

- ↳ Enzym voorziet omgeving waarin reactie sneller is do.
  - ↳ Substraat gebonden in actieve site
    - ↳ actieve site = plaats in het enzyme waar substr. bindt & de reacties van gaan
  - ↳ interactie met spec A2^c residu's
  - ↳ Vorming enzym-substraat complex (ES)
    - ↳ ES = moment waar het substraat in de actieve site o.n. enzyme gebonden zit

Enzymen beïnvloeden reactiesnelheid, niet evenwicht

- ↳ E + S $\rightleftharpoons$ ES $\rightleftharpoons$ EP $\rightleftharpoons$ E + P

↳ reac**tie**w**o**rdinator, grondtoestand, t kwa**te** toestand

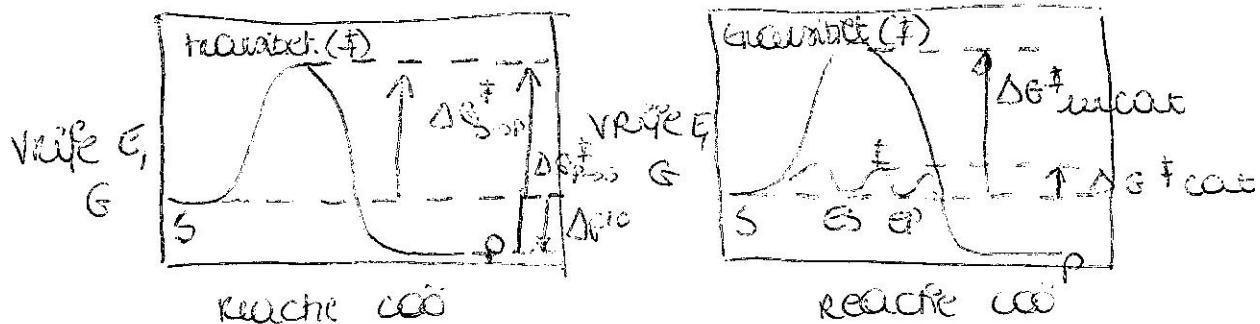
↳ Activatieve ($\Delta G^\ddagger$), bepaald voor reactiesnelheid

- ↳ $\Delta G^\ddagger 0^\circ$, bepaald voor evenwicht

④

pH = 7

- ↳ Enzym katalyseert reactie $S \rightarrow P$, en $P \rightarrow S$
- ↳ Reactie intermediairen, tijdelijke chemische verbindingen
- ↳ Rate-limiting step, overgang met hoge activatie energie
- ⇒ Enzyme zorgt voor verlaging van de barrièremeer

Reactiesnelheid & evenwicht in precieze thermodynamische definities

Reactieevenwicht

- ↳ bepaald door evenwichtsverschil P & S (ΔG°)
- ↳ Evenwichtsconstante, $K^{\circ} = [P]/[S]$ (st. condities)
- ↳ Relatie $K^{\circ}, G^{\circ} \rightarrow \Delta G^{\circ} = -RT \ln K^{\circ}$
- ↳ groot verschil tss P & S : evenwicht eerder naad
- ↳ "pos" E-verschil (dus lage ΔE, neg ΔG‡)

Reactiesnelheid

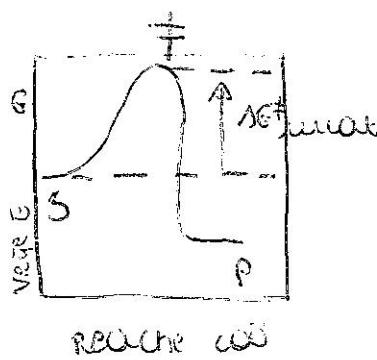
- ↳ bepaald door activatieenergie ($\Delta E^{\#}$)
- ↳ snelheidsregel met snelheidsconstante, k
  - unimoleculair (1ste orde, $k \text{ in } s^{-1}$) : $V = k[S]$
  - bi-moleculair (2de orde, $k \text{ in } M^{-1}s^{-1}$) : $V = k[P][Q]$
- ↳ $k \sim$ werkend reactie (bij pH, T, ...)
- ↳ Relatie $k, \Delta E^{\#}$: $k = kT/h e^{-\Delta E^{\#}/RT}$ ($k = \text{Boltzmann}$
 $h = \text{Planck}$)
- ⇒ lagere activatieenergie $\Rightarrow$ hogere snelheid

zwakke bindingen tss enzym & substraat zijn optimale in de bruikbare toestand

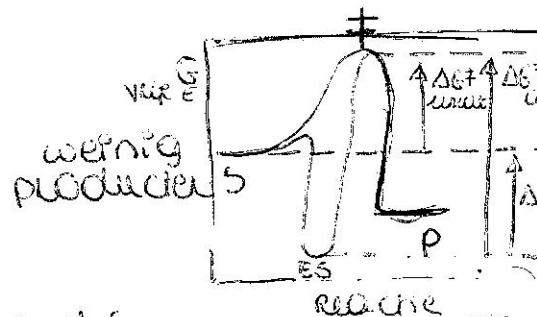
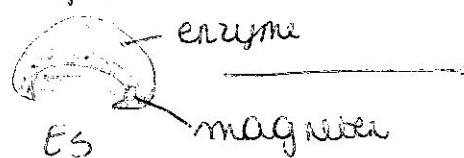
- ↳ Fisher "lock and key" complementariteit model voor enzymen

- ↳ binding s door zwakke interacties
- ↳ bindingsE (ΔG_B) draagt bij aan katalyse
- ↳ MAAR 'lock and key' hypothese levert slecht enzyme

① Geen enzyme

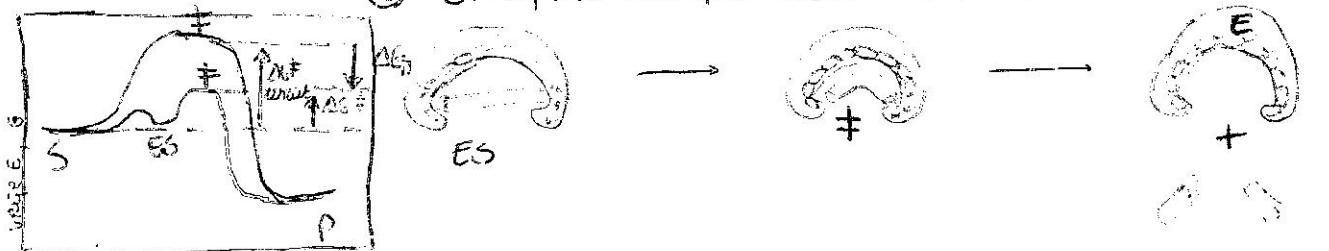

② Enzyme compl. met substr.

- ↳ compl. E en transietconditie S
- ↳ vaste stand, 'induced fit' mechanisme
- ↳ zwakke interacties $\Rightarrow$ stab. transiet. S $\Rightarrow$ meer W interacties
 $\Rightarrow$ extra bindingsE (ΔG_B) $\Rightarrow$ verlengd activatietijd

③ Enzyme compl. met transiet.

reaction coordinate

- Snellere katalyse (werkings van enzym)

SPECIFIËKE KATALYTISCHE GROEPEN DRAGEN BIJ AAN KATALYSE

④ Zuur - base katalyse

↳ H⁺ transfer

↳ stabilisatie geladen intermediairien

↳ H⁺ van H₂O of van AZ zóordep

Specifieke en non-specifieke katalyse

Wanneer protein erbij is
van Q naar H₂O sneller is
dan de breakdowm van

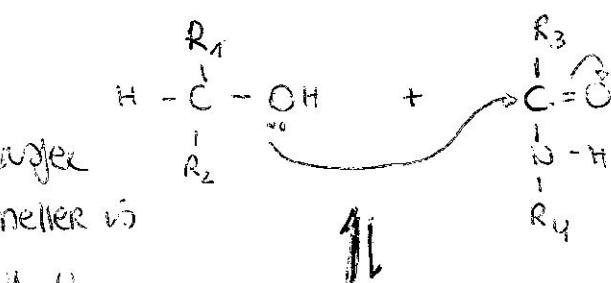
intermediere.

versnelt de aanwezig.

o. catalytische activiteit Q

- acceptor en donator niet

H₂OH⁺

II

Algemene en non-algemene katalyse

wanneer katalyse

groe omtrekke
(=geplaat) intermedii.
sneller afbreek & reactie
vermenen

wanneer potentiële

van Q naar H₂O weg

is dan de breakdowm

v. intermediaire

dan is meer ee

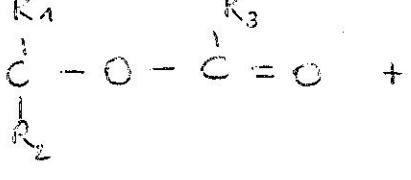
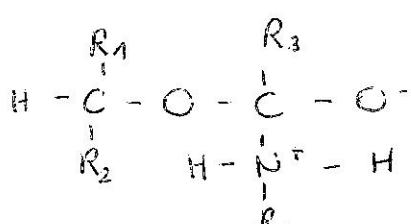
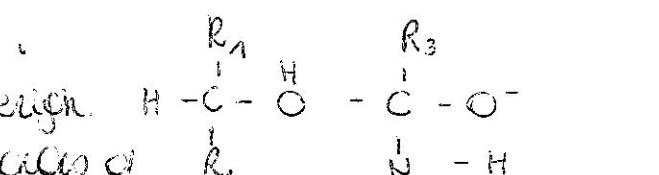
groe en gevormde

intermed. gestabiliseer

de aanwezig. v. enk

potentiële Q-acceptor

versnelt de nach

④ covalente katalyse

↳ A-B + X : → A-X + B → A+X: + B

↳ tijdelijke covalente binding E-S → alternatieve reactiviteit

↳ functionele groepen en/of cofactoren als nucleofiele

↳ vb. Chymotripsine

⑤ Netvaarion katalyse

↳ wiskrake interactie tussen metaal en S

↳ ORIENTATIE S

↳ OXIDATIE-REDUCTIE REACTIES

↳ DOKT... en zullen ful.

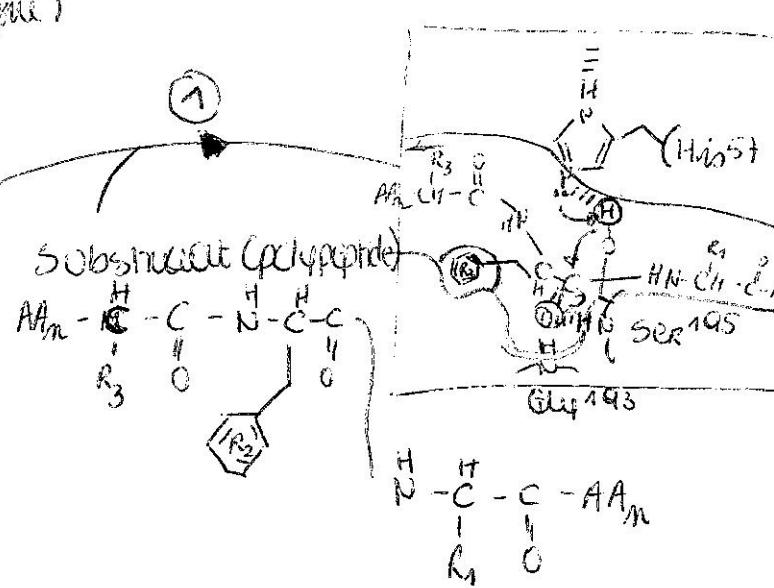
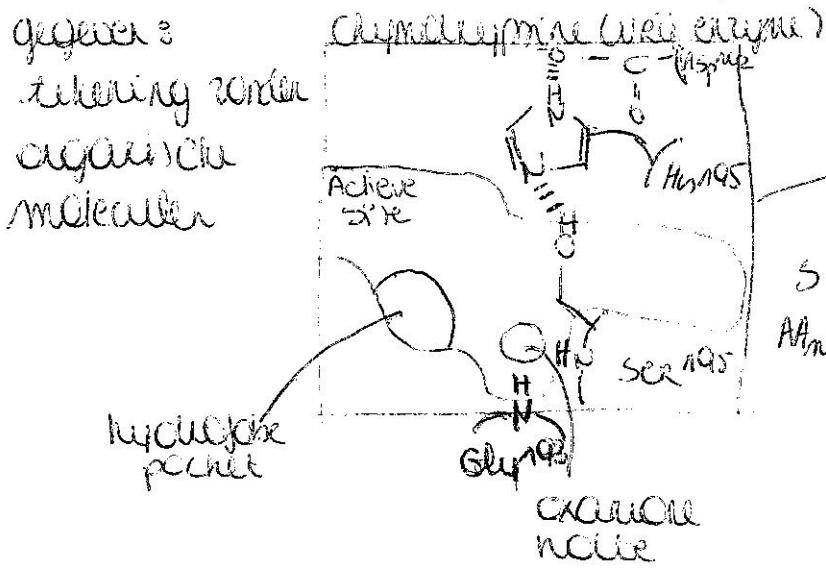
-Werking Chymotrypsine

ALGEMEEN

- ↳ Chymotrypsine serine protease, MW = 25, 191 Dna
- ↳ spec. voor peptidebinding naast TRP, TYR, Phe
- ↳ 3 polypeptiden, S-S bruggen
- ↳ zuur-base katalyse & covalente katalyse
- ↳ katalytische site met katalytische triade (His^{57} , Asp^{102} , Ser^{195})
- ↳ hydrofobe pocket
- ↳ Ser^{195} nucleofiel
- ↳ katalyse in 2 stappen:
  - ⇒ acetylering: splitsing peptidebinding, acyl esterbinding aan Ser^{195}
  - ⇒ deacetylering: hydrolyse esterbinding, regeneratie enzym
- ↳ katalytische triade: → zuur-base-nucleofiel
  - interactie His^{57} - Asp^{102}
  - pKa $\text{H}^+ > 12$

bindingen aan met andere residuen om nucleofiel katalyse te bewonderen

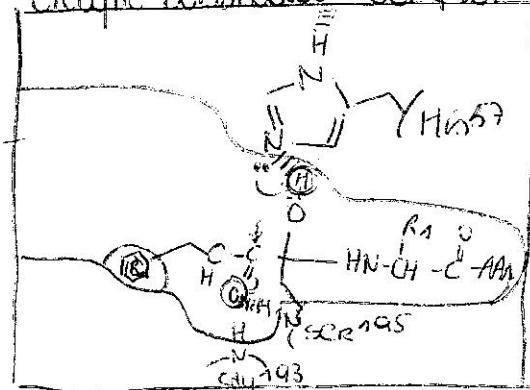
- ① Substraatbinding, R in hydrofobe pocket
⇒ vorming ES

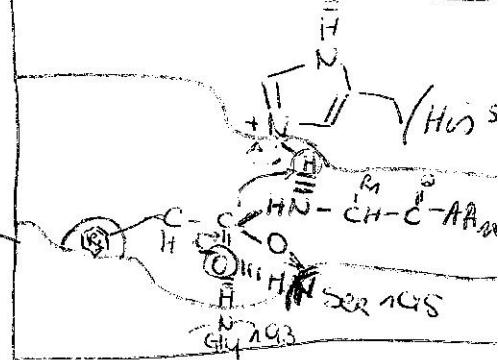
② Interactie Ser¹⁹⁵ - His⁵⁷

- Reactie met carbonyl
- retro-hedraal intermediair
- negatieve lading op carbonyl C, stabilisatie in oxyanion hole

Enzym-substraat complex

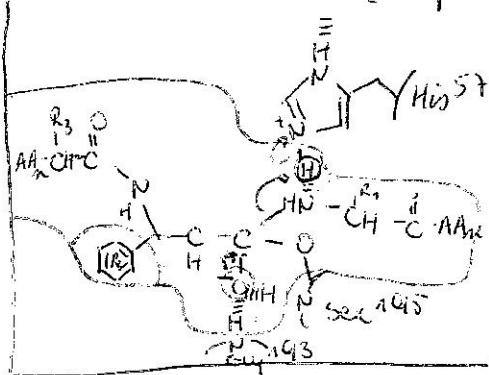
short-lived interm (acyling)

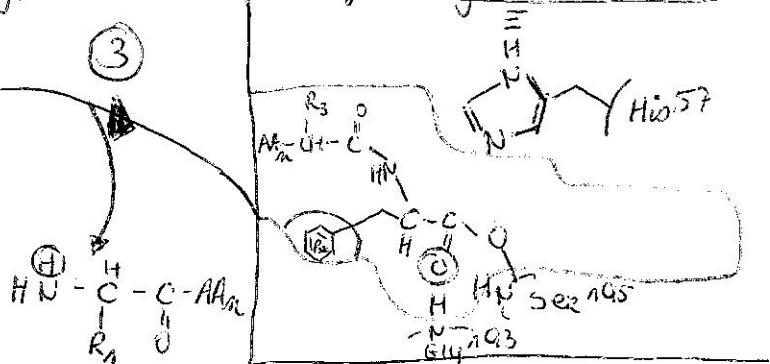
③ collaps tetrahedraal intermediair

- verbreken peptidebinding
- acyl-enzym ester op Ser¹⁹⁵ (wisseling)

short-lived interm (acylering)

Acyl-enzyme interm.

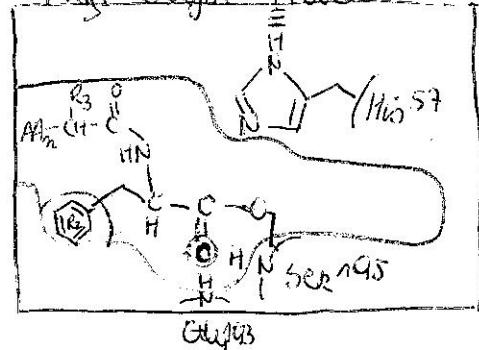
product

④ Deprotonering H₂O

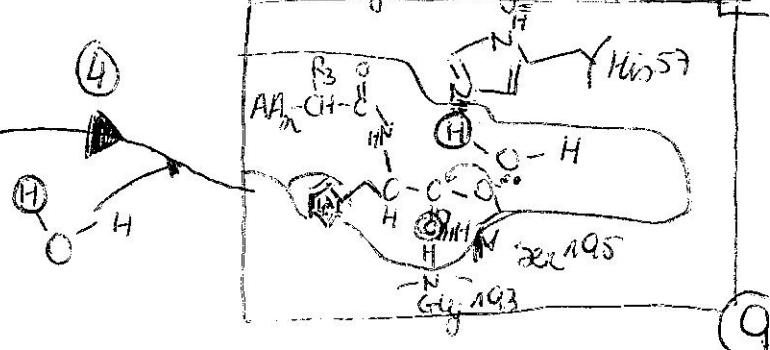
- verbreken acyl-enzym ester

→ tetrahedraal intermediair, stabilisatie in oxyanion hole

Acyl-enzym interm.

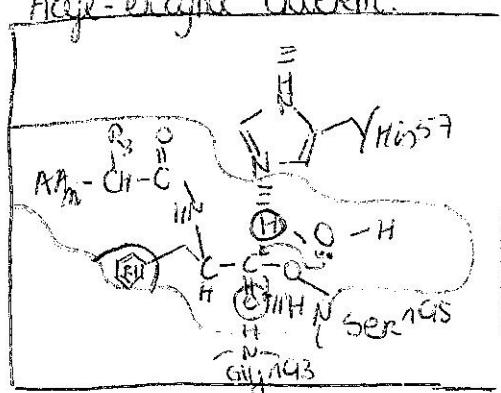
Acyl-enzym interm h.c.

9

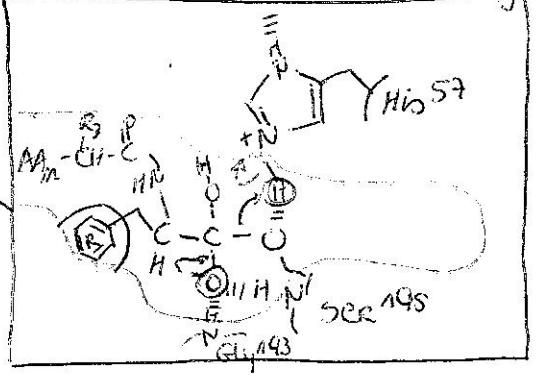
⑤ Colaps tetrahedraal intermediair

Acyl-enzym interm.

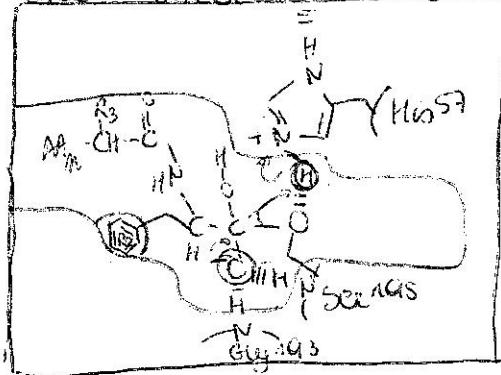
short-lived interm. (deacylering)

⑤

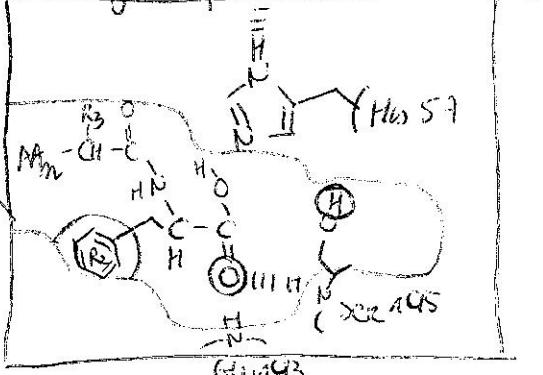

⑥ Vorming product &

short-lived interm (deacylering)

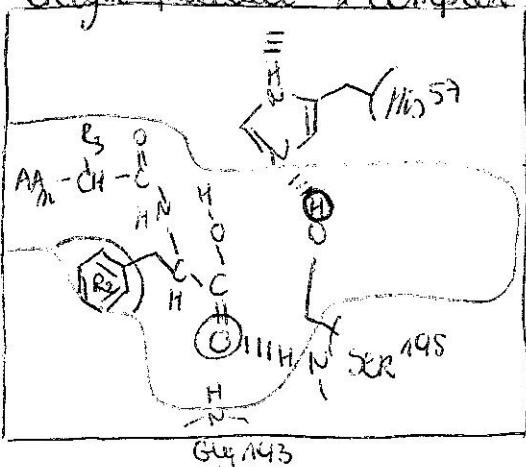

enzym-product & complex

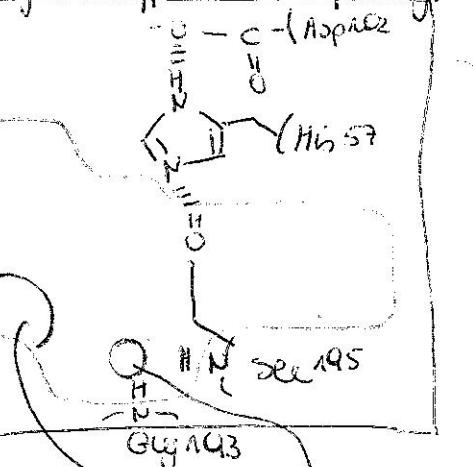

⑦ Dissociatie product & regeneratie enzym

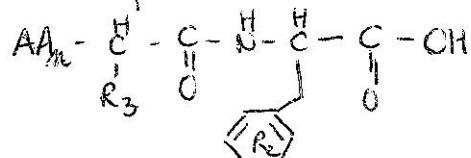
enzym-product & complex

chymotrypsine (niet enzym)

product

oxyaanion hole

hydrofobe pocket

- Op welke manier kan een enzyme van activiteit veranderen

(KORTE VRAAG)

↳ regulatieve enzymen: reguleren activiteit

↳ Regulatie:

⇒ allosterische enzymen: binding aan andere site dan de actieve site van het protein

↳ binding allosterische modulator

⇒ covalente modificatie

⇒ proteolytische modificatie

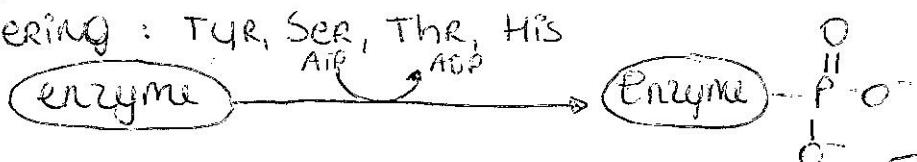
↳ over bij covalente regulatie

↳ reversible covalente wzigingen

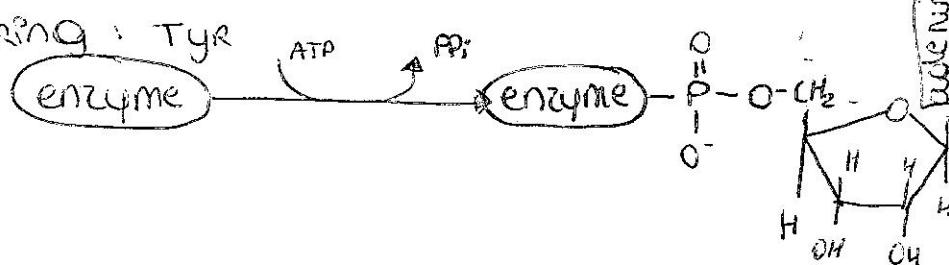
↳ enzymatische wziging

↳ fosforiyering, acetylyering, acetylering, myristoylering, ubiquitinering, --

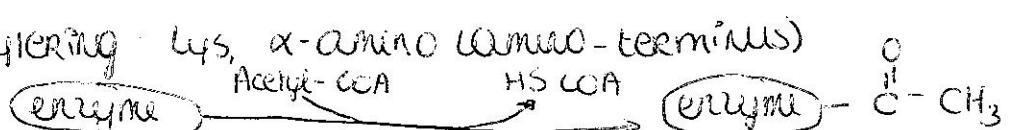
⇒ fosforiyering: Tyr, Ser, Thr, His

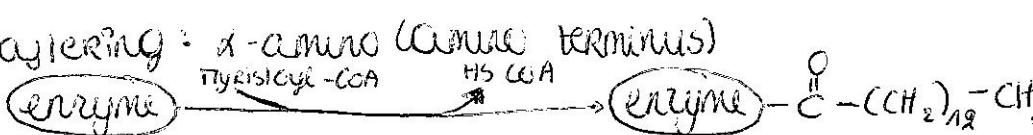
⇒ Adenylylering: Tyr

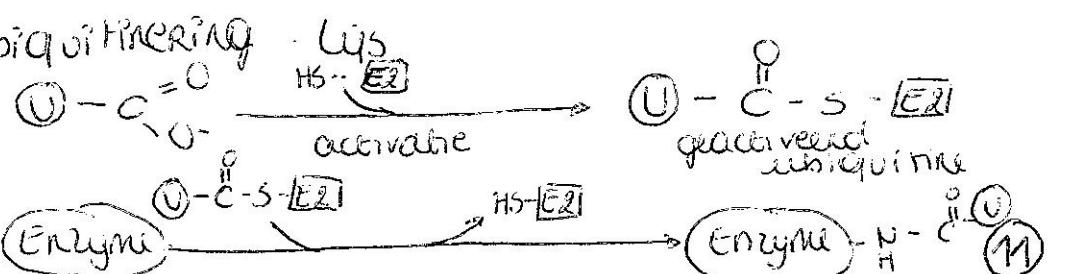
⇒ Acetylering: Lys, α -amino (amide-terminus)

⇒ Myristoylering: α -amino (amide terminus)

⇒ Ubiquitinering: Lys

- ↳ proteolytische Wirkung als regulierende Enzyme
- proteolytische Abreakk v.e. Enzymprecursor
- Proactive Precursor: Zymogen (= chem. inaktiv)
- Proteaser Mag & Pancreas: Chymotrypsinogen
→ Chymotrypsin
- Trypsinogen → Trypsin
- ⇒ Blutkoagulation: Fibrinogen → Fibrin
- ⇒ Andere Erwitter: Proproteine, Proenzym

Enzyme

Chymotrypsinogen (inaktiv)

IT-Chymotrypsin (aktiv)

↓
IT-Chymotrypsin
Ser¹⁴-Arg¹⁵ + Thr¹⁴⁷-Asn¹⁴⁸

α-Chymotrypsin (aktiv)

Trypsinogen (inaktiv)

↓
Enteropeptidase
Val-Asp⁴⁰

Trypsin (aktiv)

H11 Biologische Membranen

(erkel termen)

H12 Signaallrausdrich

β-adrenerge Receptor: Wirkung + hoe beëindigd?

INLEIDING

→ G-proteïne gekoppelde receptor

↳ componenten: GPCR = guanide nucleotide-binding site & protein, second messenger

→ menselijk gewoon: > 800 GPCR

→ second messenger bij β-adrenerge systeem: cAMP

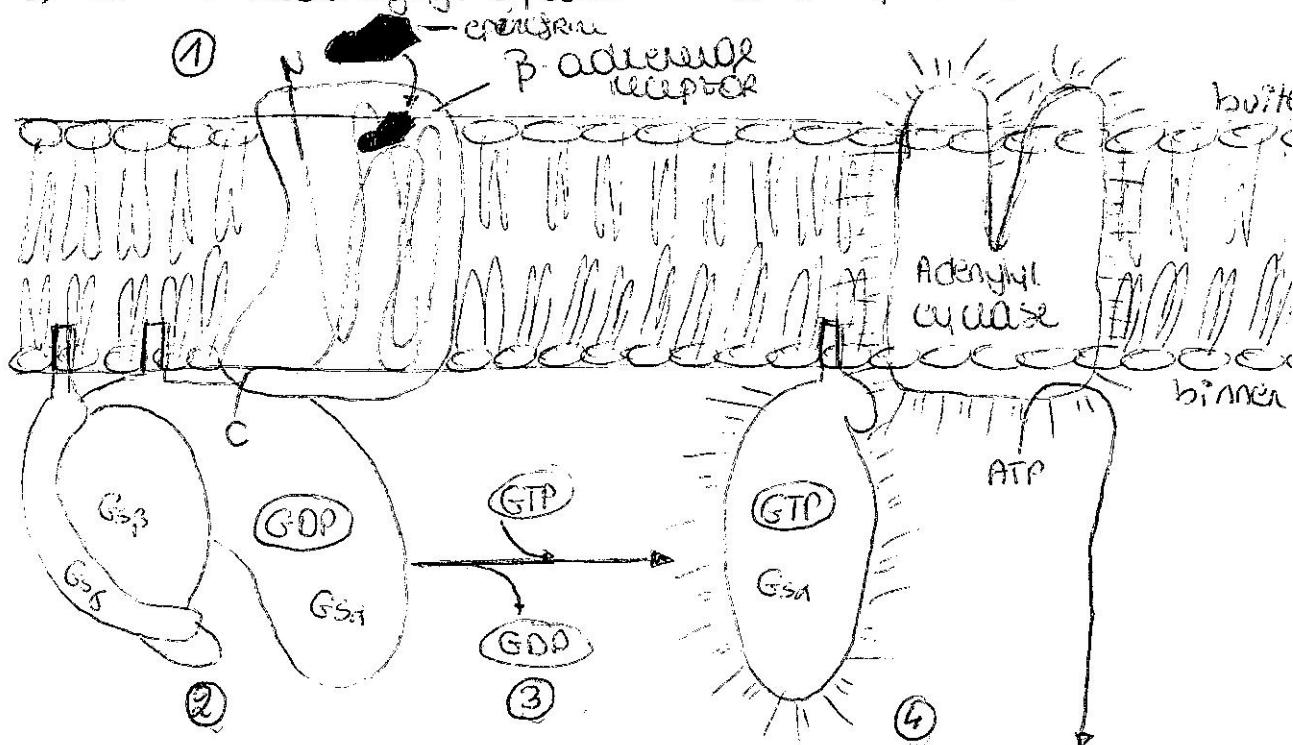
→ epinefrine (adrenaline): 'fight or flee' => vrijstellen Endo

↳ bindt aan β-adrenerge receptor (GPCR, 'serpentijn receptor')

↳ in spiercel, level 8 verweegsel $\Rightarrow \Delta$ energie metabolisme

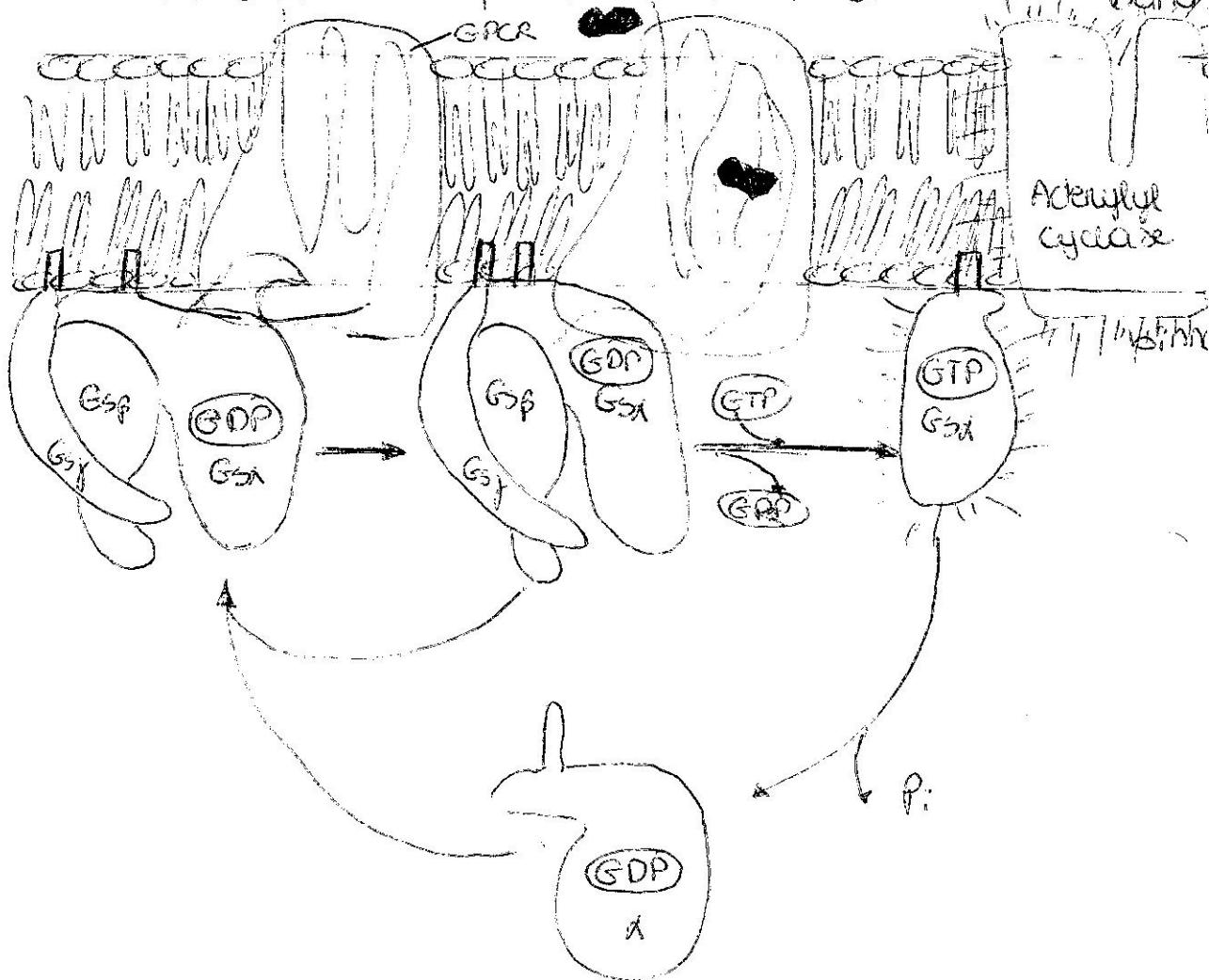
WERKING

- $\rightarrow$ binding epinefrine $\rightarrow \Delta$ conformatie $\Rightarrow \dots \Rightarrow G\text{-protein}$
- $\rightarrow \dots \Rightarrow$ adenylyl cyclase $\Rightarrow$ cAMP synthese

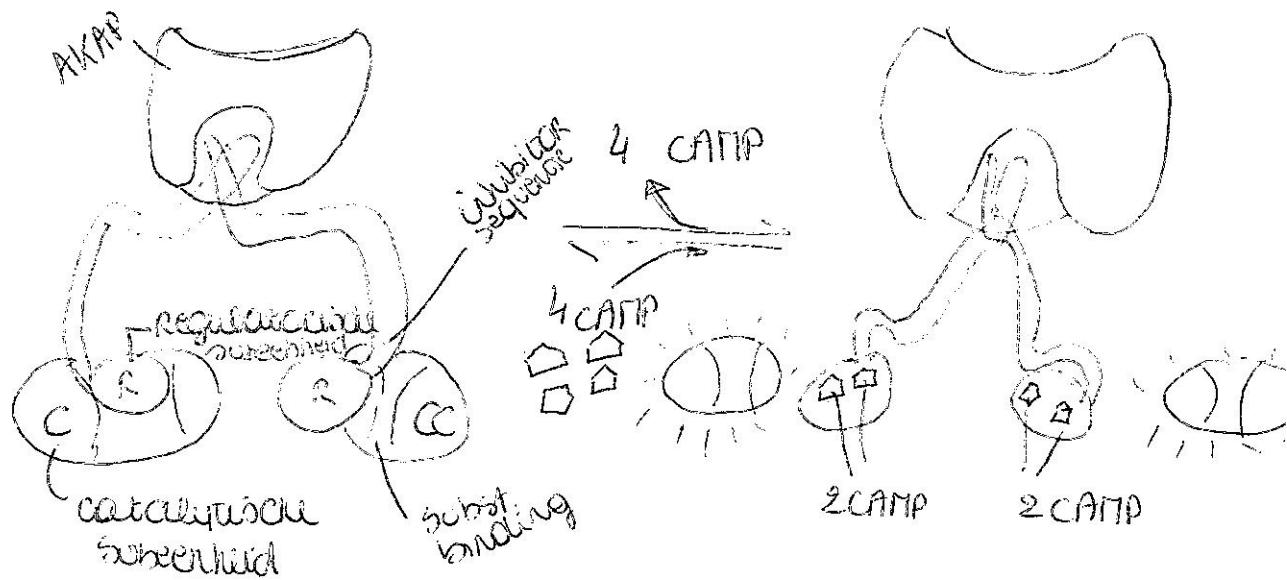
- ① Epinefrine bindt aan zijn specifieke receptor
- ② Hormoon-receptor complex veroorzaakt dat de GDP-binding aan $G_{\alpha s}$ vervangen wordt door GTP, hierdoor wordt $G_{\alpha s}$ 5'-AMP geactiveerd.
- ③ Geactiveerd $G_{\alpha s}$ scheert zich af van $G_{\beta\gamma}$, verplaatst naar adenylyl cyclase, en activeert dit. Vele $G_{\alpha s}$ subeenheden kunnen geactiveerd worden door 1 bereikte receptor.
- ④ Adenylyl cyclase katalyseert de vorming van cAMP.
- ⑤ cAMP activeert PKA
- ⑥ Fosforylatie van cellulair proteïnen door PKA veroorzaakt de cellulair respons op epinefrine.
- ⑦ cAMP degradeert, PKA wordt hierdoor gedecoupled.

→ G_s, stimulatorisch G-proteïne, functioneert als 'moleculaire switch', GTP als substraat

- ① G_s met GDP-binding is niet geactiveerd; het kan adenylyl cyclase niet activeren
- ② Contact tussen G_s en hormoon-receptorcomplex veroorzaakt verwisseling van GDP-binding door GTP
- ③ G_s met GTP-binding dissociëert in α en βγ sub-eenheden. G_sα + GTP wordt geactiveerd, dit kan adenylyl cyclase activeren.
- ④ GTP-binding met G_sα wordt gehydrolyseerd door de intrinsieke proteïne GTPase, G_sα deactiveert zichzelf. De inactieve α-subeenheid komt terug samen met de βγ-subeenheid.

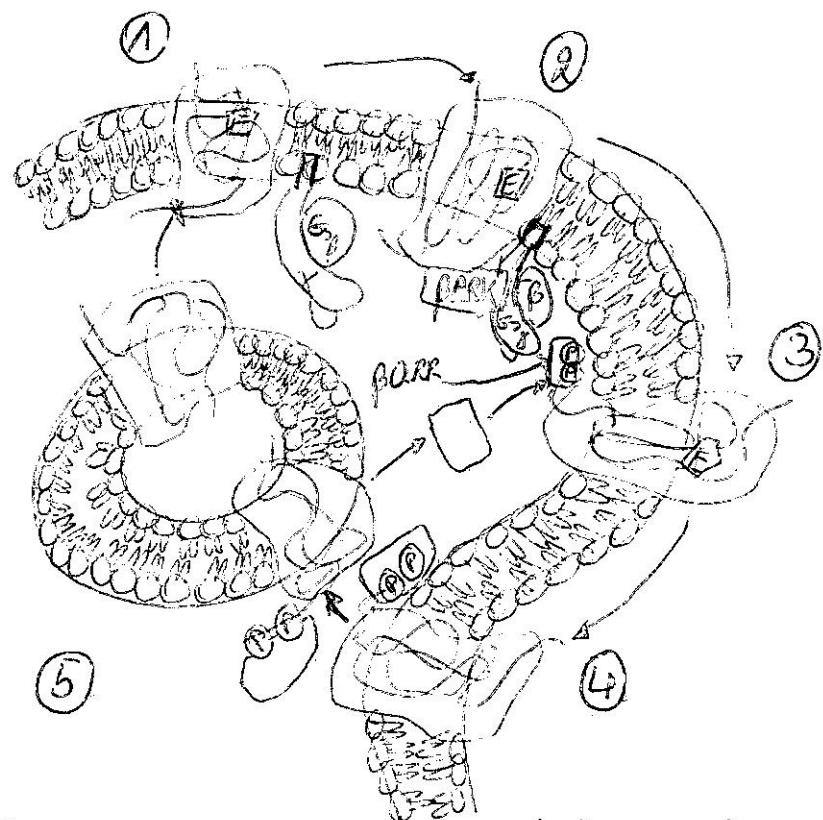
- proteïne kinase A (PKA), cAMP activeert, door vrijstelling
v. auto-inhiberende subeenheden
- PKA fosforyleert eiwitten
- consensussequentie: X R [RK] X [ST] B

- amplificatie
  - PKA activeert fosforylase b kinase
  - Fosforylase b kinase activeert glycogeen fosforylase
  - ... → 10.000x
  - ↳ sterke amplificatie waarbij 1 enkel adrenaline molecuul gebruikt / verbruikt wordt
  - ⇒ vrijstelling veel suiker

DESENSITISATIE

- adhv fosforlyering & associatie met arrestine
- desensitisatie = onderbreken signaal, in aanwezigheid v. stimulus
- β -adrenerge receptor kinase (β ARK), fosforlyeert Ser (C-terminus) $\Rightarrow$ β -arrestine (β ARR) $\Rightarrow$ endocytose

- ① Binding van epinefrine (E) op β -adrenerge Receptor veroorzaakt dissociatie van $G\beta\gamma$ van $G\alpha$
- ② $G\beta\gamma$ rekruiteert β ARK naar het membraan, waarmee het SER-residu's fosforyleert aan de C-terminus van de receptor.
- ③ β arrestine (β ar) bindt aan het gefosforyleerde C-terminus domineert via receptor.
- ④ Receptor-arrestine complex treedt nu in binnendoor endocytose.
- ⑤ In de endocytose vesikel, dissociert arrestine. De receptor wordt gedeglycosideerd en teruggebracht naar het celopp.

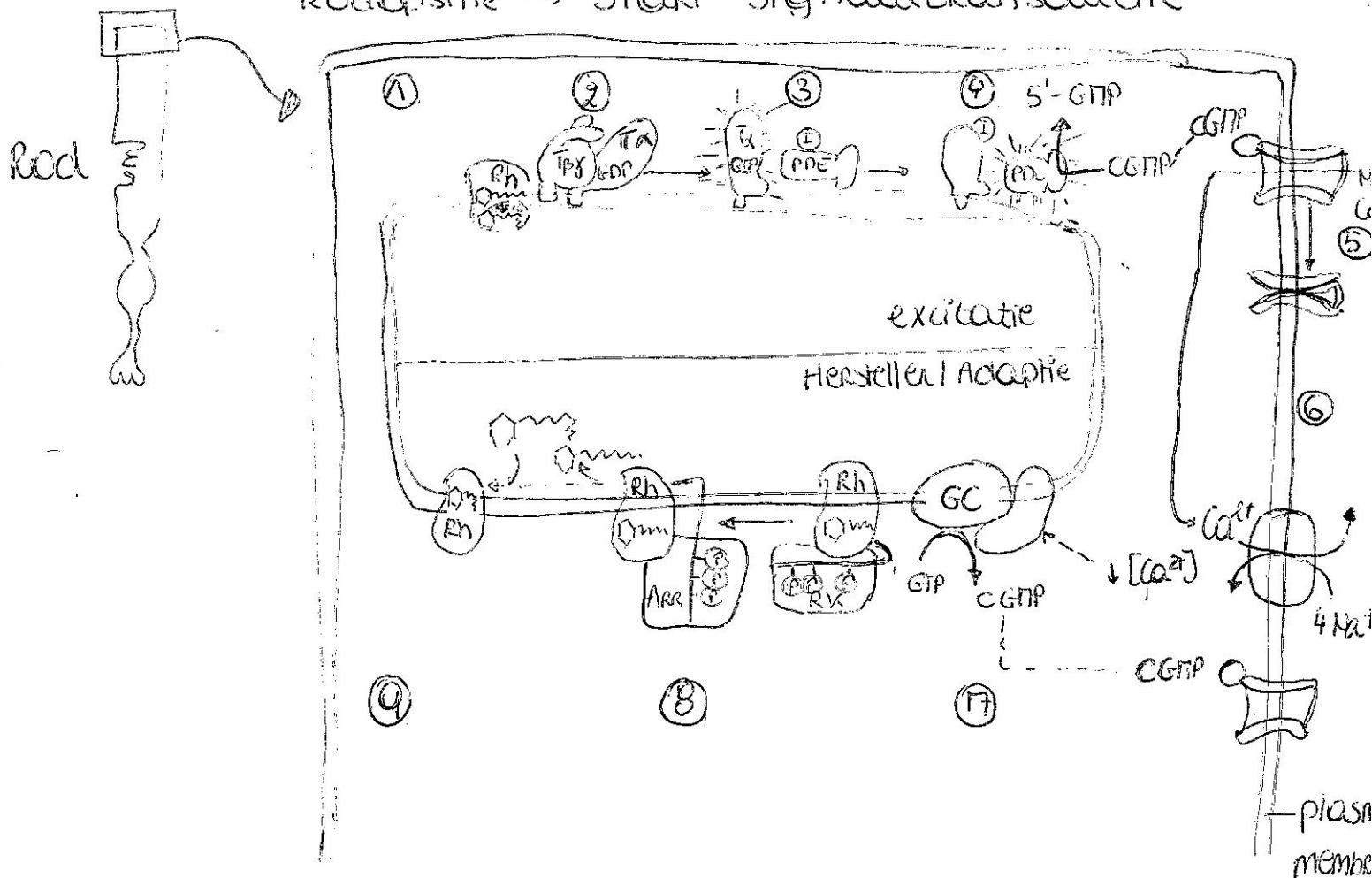
GPCR in lichtpercepcie + ugen met geur- & smaakpercept

INLEIDING

- shaftjes: intensiteitspercepcie
- regeltjes: kleurpercepcie
- zotan: $\Delta [cGMP] \rightarrow \Delta \text{Na}^+/\text{Ca}^{2+} \rightarrow \Delta V_m \uparrow$
Hyperpolarisatie
- Rodopsine, 40 kDa, 7 TM helices
- CHROMOFOOR = 11-cis-Retinal covalent aan opsine
- ZOTAN: 11-cis-Retinal $\rightarrow$ all-trans-Retinal

MECHANISME

- ZOTAN: 11-cis-Retinal $\rightarrow$ all-trans-Retinal $\rightarrow$ Δ conform
- Rodopsine $\rightarrow$ start signaaltransductie

- ① Lichtabsorptie converteert 11-cis-Retinal in all-trans-Retinal, hierdoor wordt Rodopsine geactiveerd

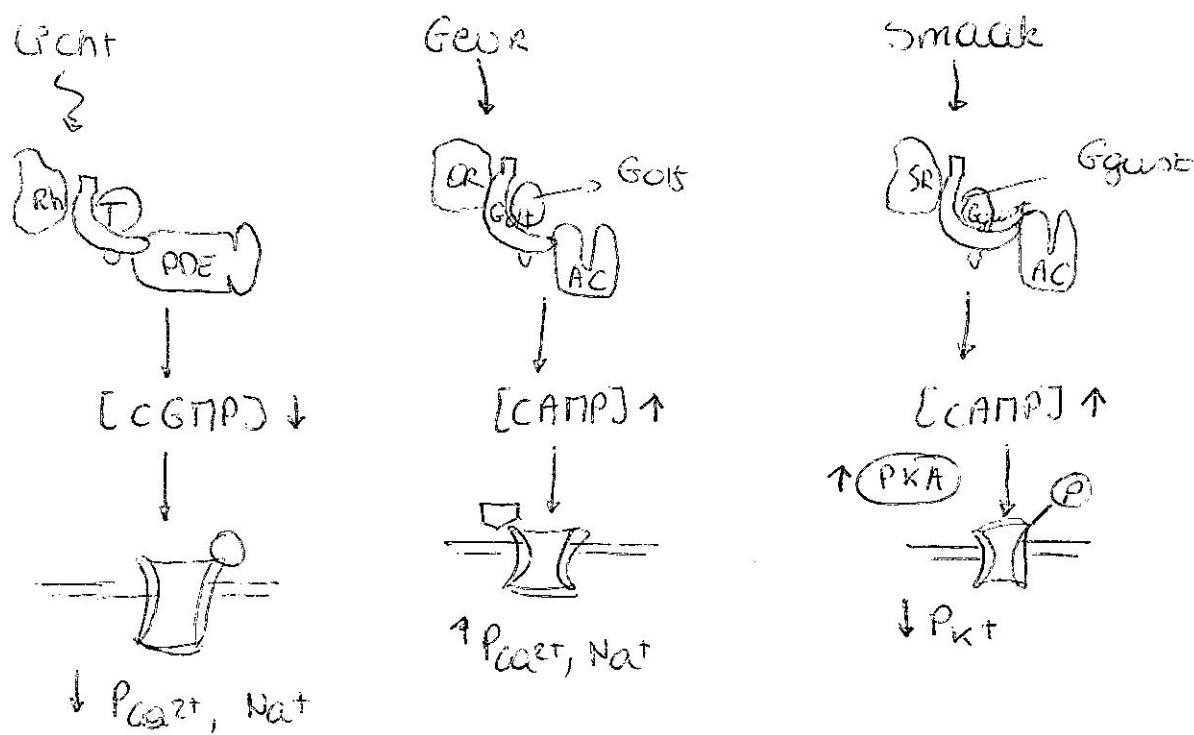
- ② Geactiveerd rodopsine katalyseert de vervanging GDP in GTP op transducine ($T\gamma$), hierna dissociert het in $T\alpha$ -GTP en $T\beta\gamma$.
- ③ $T\alpha$ -GTP activeert cGMP phosphodiesterase (PDE) door zijn inhiberende subeenheid te binden en te verwijderen.
- ④ Geactiveerd PDE reduceert $[cGMP]$ tot lager dan het niveau nodig om de kationkanalen open te houden.
- ⑤ Kationkanalen sluiten, $\text{Na}^+ & \text{Ca}^{2+}$ hierdoor niet kunnen stromen; het membraan is gehyperpolariseerd. Dit signaal is naar de hersenen gestuurd.
- ⑥ Ca^{2+} wordt continu naar buiten gedreven door de Ca^{2+} - Na^+ uitwisselaar, $[\text{Ca}^{2+}]$ daalt in het cytosol.
- ⑦ Reductie van $[\text{Ca}^{2+}]$ activeert guanylyl cyclase (GC) en inhibeert PDE; $[cGMP]$ stijgt tot "donker" level, de kationkanalen gaan opnieuw open en V_m komt terug op prestimulus level.
- ⑧ Rodopsine kinase (RK) fosforificeert "bleached" rodopsine (Ca^{2+}) stimuleert deze reactie. Arrestine (ARR) bindt gefosforificeerd C-terminus dit viaagt veert rodopsine.
- ⑨ Traag dissoiveert arrestine, rodopsine is gedegradeerd en all-trans-retinal is verwanger door MUS. Rodopsine is klaar voor een nieuwe lichtdetectiecyclus.

EXTRA

- Signaaltransductie strategieën & kegelhopen gelijkaardig
- Kegelhopen: 3 versies v. opsine $\rightarrow$ $\neq$ omgeving voor MUS-retin
- Kleurenblindheid: mutaties opsine $\rightarrow$ verlies pigment gevoeligheid / gewijzigde kleurwaarneming

VERGELIJKING NIET GEUR- & SMAAK PERCEPTE

- olfactieve neuronen, cilia in extracellulaire mucuslagen membraan met olfactieve receptoren (GPCR)
- ≠ receptoren, integratie geur patronen ⇒ uitgebreid geurbereik
- G-proteïne gekoppelde reactie: associatie geurendecul Receptor ⇒ G_{olf}-α ⇒ adenylyl cyclase ⇒ Δ [cAMP]
⇒ opening Ca²⁺ kanaal ⇒ opening Cl⁻ kanaal ⇒ Δ V_m (depolarisatie)
- gemeenschappelijke eigenschappen:
  - ⇌ TN segmenter, Δ conformatie na ligand binding
⇒ interactor trimeren G-proteïne
  - Activatie effector enzym → Δ zde bodschapper
→ Δ fosforylering of Δ ionentransport
  - Zelf-inactivatie via Ser, Thr fosforylering

Receptor Tyrosine Kinase + Ub. Insulíne

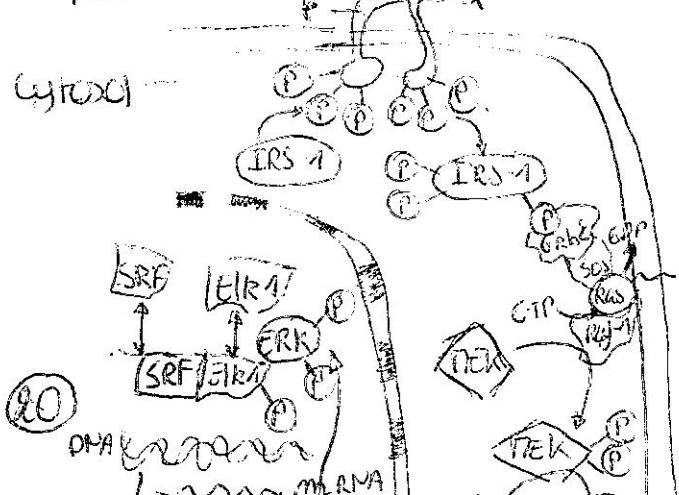
INLEIDING

- PT eiwitten met extracellulaire receptor domein & intracellulaire Tyr kinase domein
- STRUCTUUR: 2x subeenheden (insulíne-binding), 2x PT eenheden Tyr-kinase
- ACTIVATIE: insulíne → kinase → autofosforolyking β T_C
⇒ opening actieve site ⇒ Substraat fosforolyking

MECHANISME

- stimulatie vid insulíne receptor initieert een cascade van proteíne fosforylatie reacties
- ↳ Geactiveerde insulíne receptor fosforolykeert 1 insulíne receptor substraat eiwit (IRS-1)
    - ⇒ P-Tyr op IRS-1 bindt SH2 domein v Grb2
    - ⇒ SH3 domein v Grb2 bindt PRO- rige zone v Sos
    - ⇒ Sos katalyseert GTP binding op Ras (monomeric proteíne)
  - ⇒ Ras fosforolykeert proteíne kinase Raf-1
  - ⇒ Raf-1 fosforolykeert proteíne kinase MEK
  - ⇒ MEK fosforolykeert proteíne kinase ERK
  - ⇒ ERK activeert transkriptie factoren
  - ⇒ Δ genexpressie
  - ↳ ERK, MEK, Raf-1: MAPK kinaser (= mitogen activated protein kinases)

insulíne $\Rightarrow$ MAPK cascade pathway

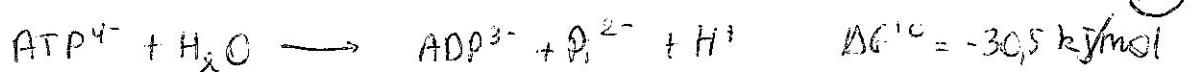
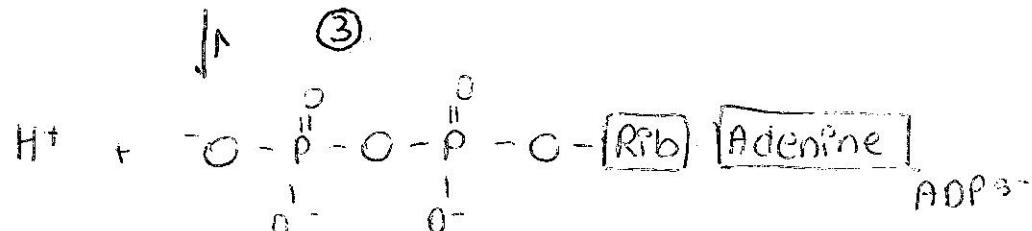
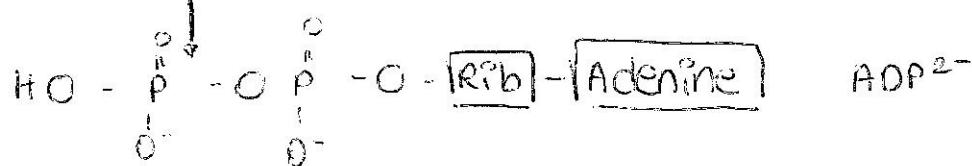
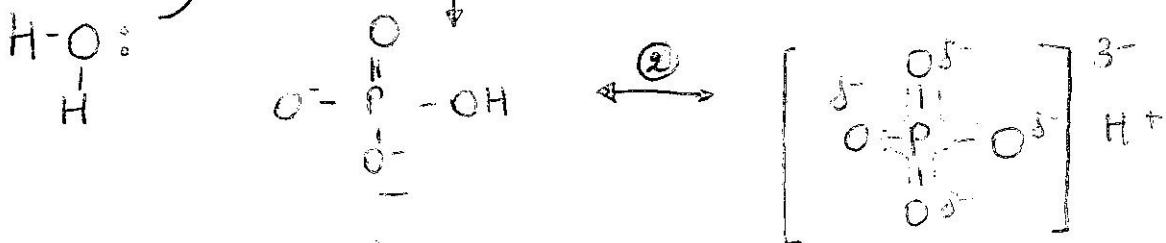
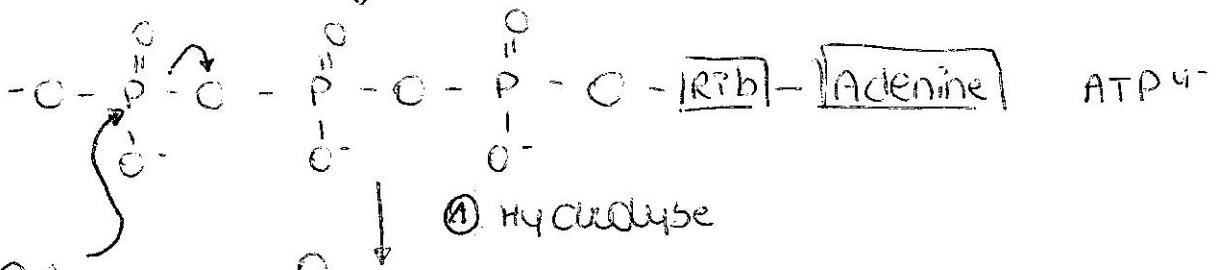
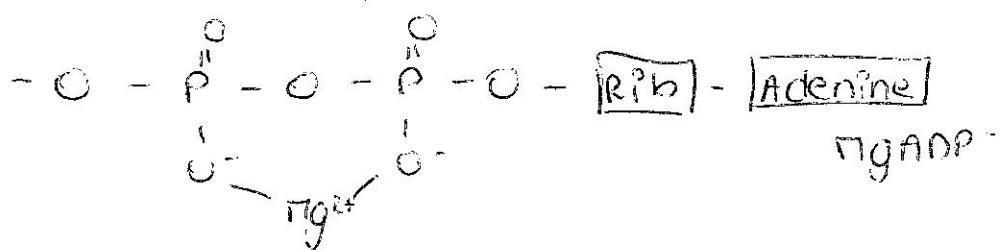
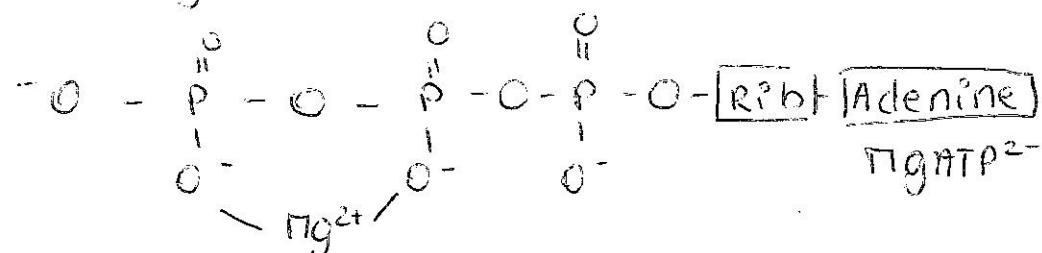
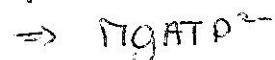

H13 Bioenergetica & metabolisme

Waarom is ATP-molecule energetisch voordeilig? (4)

- ① - hydrolyse $\Rightarrow$ oppheffen elektrostatische afstoting
  - ② - resonantie stabilisatie van $P_i^{\cdot-}$
  - ③ - ionisatie van $ADP^{2-} \rightarrow ADP^{3-}$
  - ④ - ADP^{3-} en P_i^{2-} grotere solvatatie (watermantel) dan ATP^{4-}

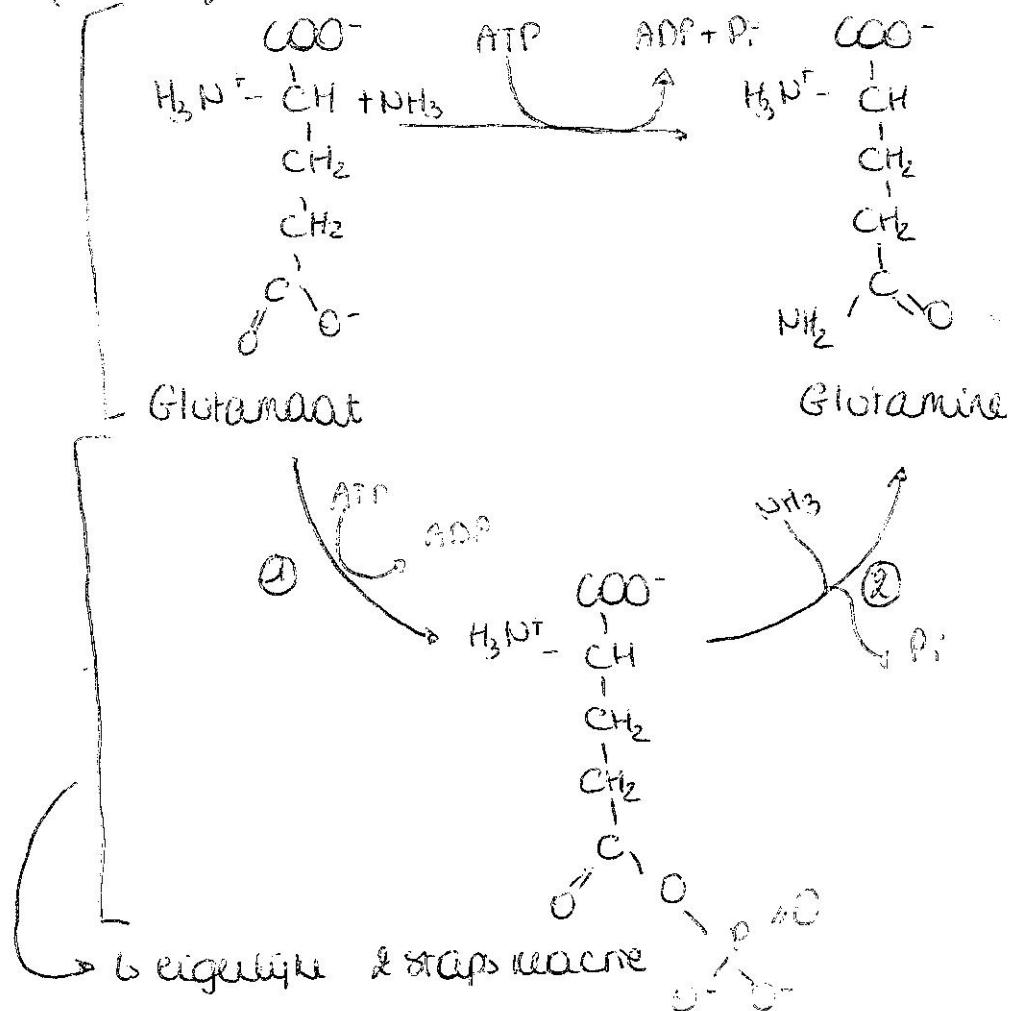
Eigelijke substraat voor meeste enzymatische reacties

- ↳ ATP levert E door guanidintransfer, dit doet simpelere hydrolyse
- ↳ ATP cycl. reacties meestal in 2 stappen
  - ① - fosforyl (A), of pyrofosforyl (PP_i)-GDP, of AMP overdraait (covalent)
→ verhoogt vrije E gelukkig
  - ② - verwijderen van de GDP

Uit:

↳ geschiedt als 1 stap

- ↳ fosfaatbevattende verbindingen arbitrair ingedeeld in 'hoge energie' en 'lage energie'
- energiewinst (?) afh. v. verschil in vrije E v substraten & producten

H14 - Glycolyse, gluconeogenese en de pentosefestaat

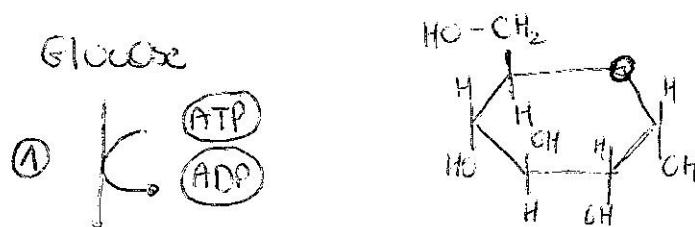
Glycolyse

- meest universele energie route
  - enige E-bron voor sommige celtypen (erythrocyten, herten)
  - ... en talrijke anaerobe organismen

PATHWAY 2: faser

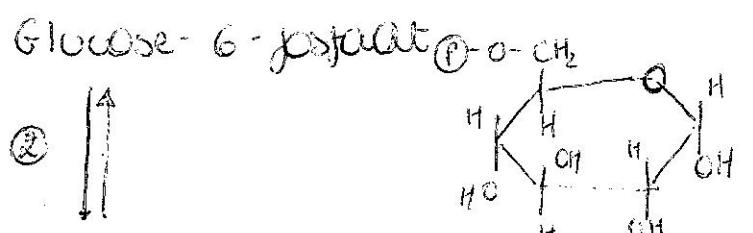
Woorde en leesjase

- fosforeylering glucose (6 C) (+ATP)
  - isomerisatie tot fructose 6-fosfaat
  - fosforlyering (+ATP)
  - splitsing (2x3C)
  - isomerisatie

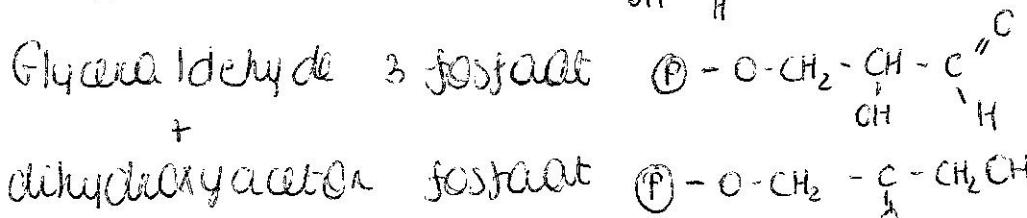
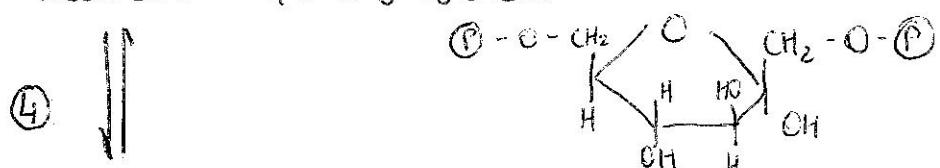
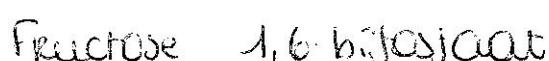
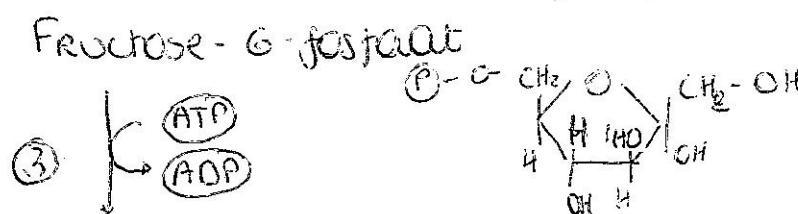

E van ATP gevraagd is:

- toenemende ΔG
- hexosen $\Rightarrow$ glycer-
- aldehyde 3-karbo-

- ① Hexokinase
- ② fosfoglycerate kinase
- ③ fosfoglyceratase
- ④ Aldolase
- ⑤ Triose phosphate isomerase

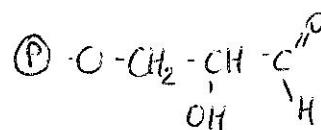
Pay-off fase:

→ Oxidatie en fosforyleer (+NAD⁺) + P_i)

→ conversie naar pyruvaat

Glyceraldehyde 3-fosfaat

+

dihydroxyacetone fosfaat

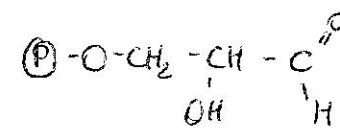

$\textcircled{5}$

||

$\textcircled{5}$ triose fosfaat isomerase

Glyceraldehyde 3-fosfaat (2)

$\textcircled{6}$

||

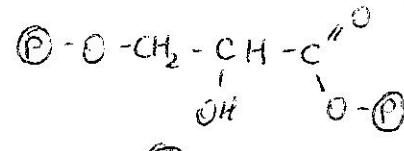
2Pi

2NAD^+

$2\text{NADH} + \text{H}^+$

$\textcircled{6}$ glyceraldehyde 3-fosfaat dehydrogenase

1,3-bisfosfoglycaat (2)

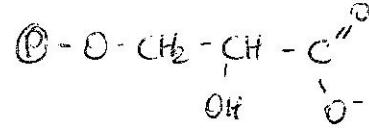
$\textcircled{7}$

||

ATP

$\textcircled{7}$ fosfoglyceraat kinase

3-fosfoglycaat (2)

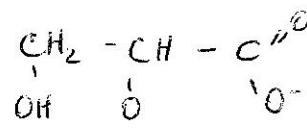

$\textcircled{8}$

||

$\textcircled{8}$ fosfoglycaat mutase

α -ketoglycaat (2)

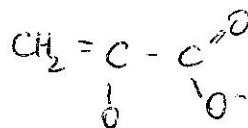
$\textcircled{9}$

||

$2\text{H}_2\text{O}$

$\textcircled{9}$ enolase

fosfoenolpyruvaat (2)

$\textcircled{10}$

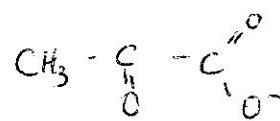
||

XADP

XATP

$\textcircled{10}$ pyruvaat kinase

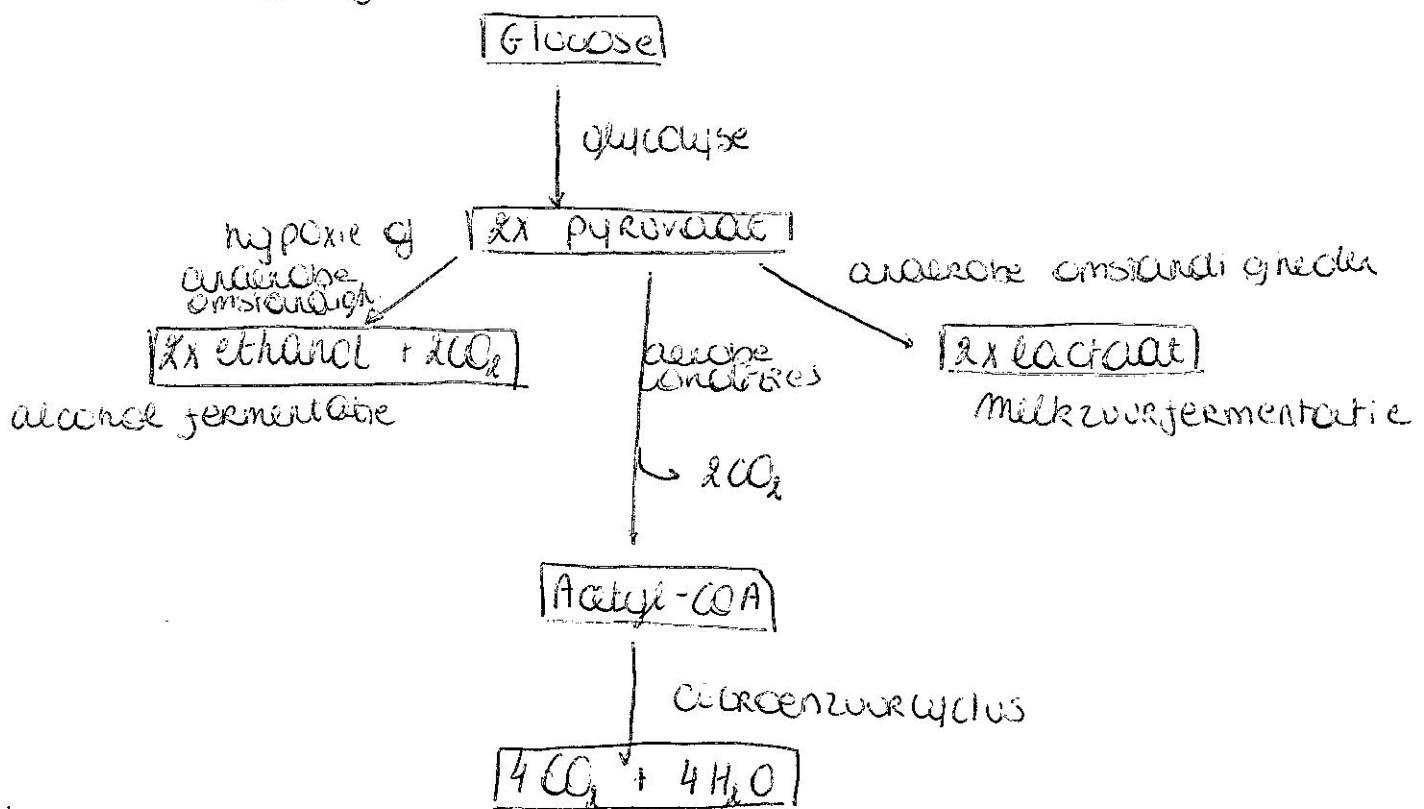
pyruvaat (2)

- oxidatie glyceraldehyde 3-fosfaat
- vorming v. ATP en NADH
- energiebalans $\Delta G^{\circ} = -85 \text{ kJ/mol}$
- ΔPH door vrijkomen protonen

Metabolisch "lot" van pyruaat

- ① - volledige oxidatie v. pyruaat tot CO_2 en H_2O
- ② - reductie tot melkzuur
- ③ - fermentatie tot alcohol

④ ATP is nodig in de voorbereidingsfase vid glycose Hexokinase

- vooraan D-glycose als substraat, maar ook D-fructose
- 8 D-mannose
- gebruikt 11 ATP^{2-}
- geïnduceerde β^2

⑤ Glycose kan ook gevormd uit andere moleculen
→ D-Glucose, D-galactose, sucrose, lactose, ...

④ pyruaat bestemming in anaerobe condities & fermentatie

- Melkzuur fermentatie

↳ pyruaat = terminale e^- acceptor

↳ lactaat dehydrogenase

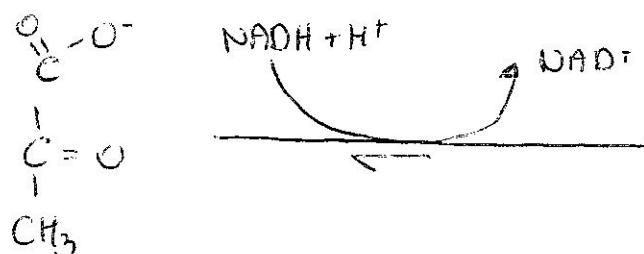
→ reduceert pyruaat tot L-melkzuur (lactaat)

↳ fermentatie

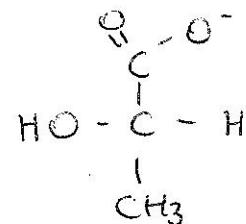
→ extractie van energie (ATP)

→ zonder O_2 verbruik

↳ in erythrocyten, sommige micro-organismen, conroches v. spieren

pyruaat

L-lactaat

- Alcohol fermentatie

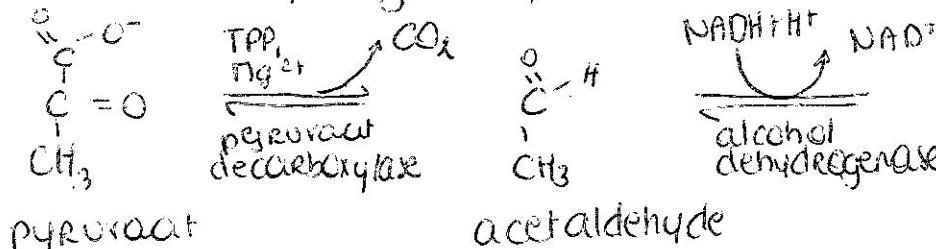
↳ ethanol = gered. product

↳ in gist & micro-organismen

↳ fermenteren v. glucose tot ethanol

↳ pyruaat decarboxylase ?, decarboxyleert pyruaat

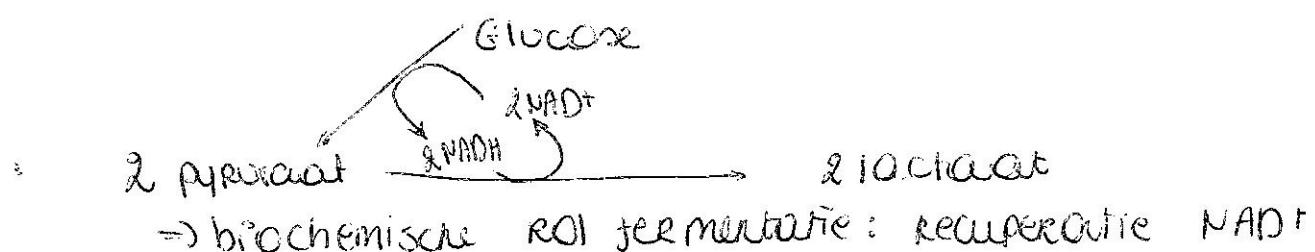
↳ alcohol dehydrogenase, reduceert acetaldehyde

pyruaat

acetaldehyde

ethanol

Gluconeogenese

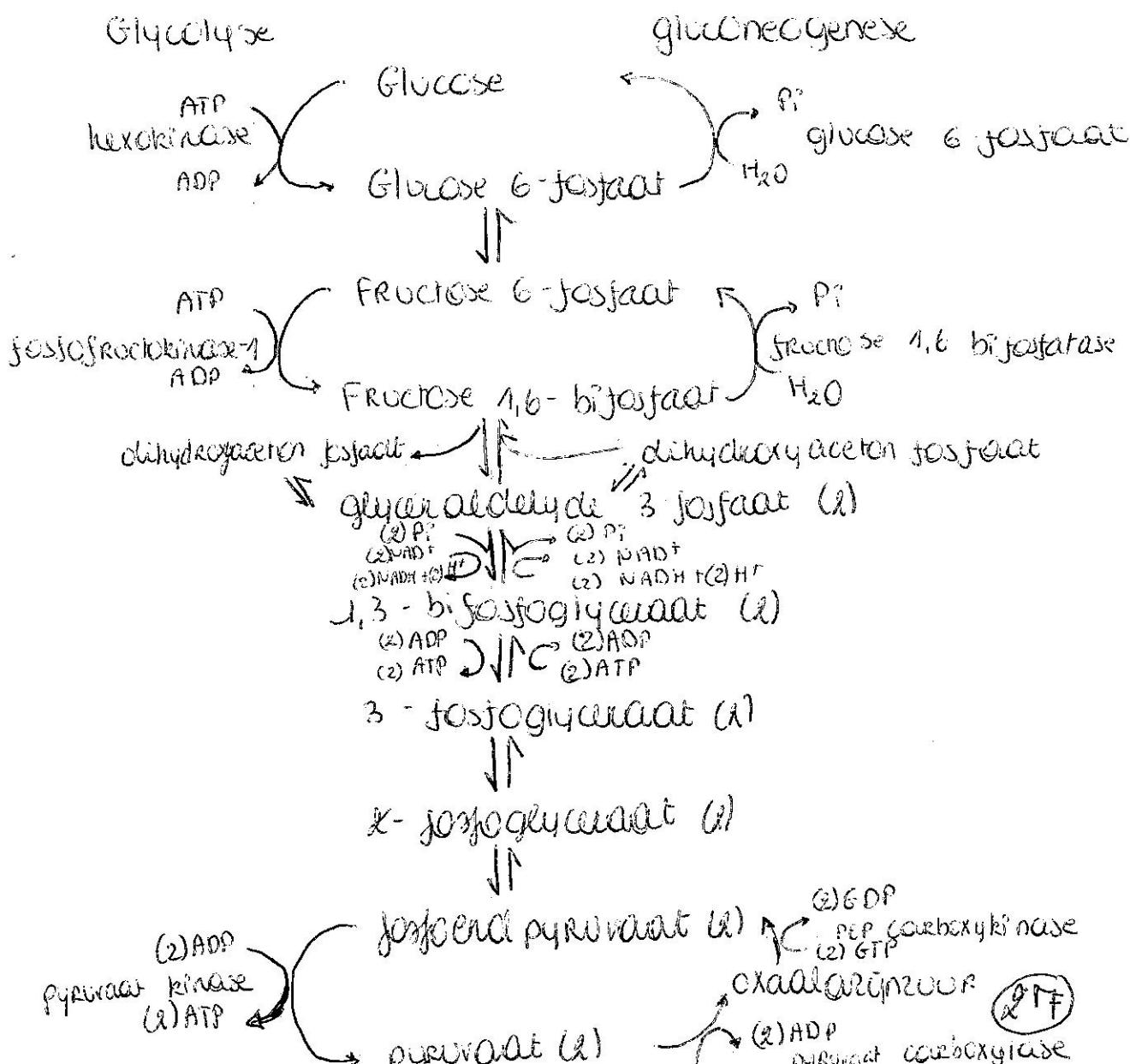
INTRODUCING

- synthese glucose uit niet-suiker precursors
- planten, dieren, schimmels, micro-organismen
- dieren ook in lever

CORI-cyclus

- (over)actieve spieren verbruiken glucoseen
- ⇒ productie lactaat ↑
- ⇒ transport naar lever
- ⇒ synthese v. glucose
- ⇒ transport naar spier

PATHWAY

→ gluconeogenese ≠ omgekeerde glycolyse

- 3 "bypass" reacties

↳ 3 reacties v. glycolyse (niet veel irreversibel (-ΔG))

↳ regulatie op unieke enzymatische reacties

→ ΔVRE E 20 groot negatief → reacties onomkeerbaar

↳ "bypass" nodig

bypass ondertussen kost veel E : 2 enzymen nodig

H16 - Citroenzuurcyclus

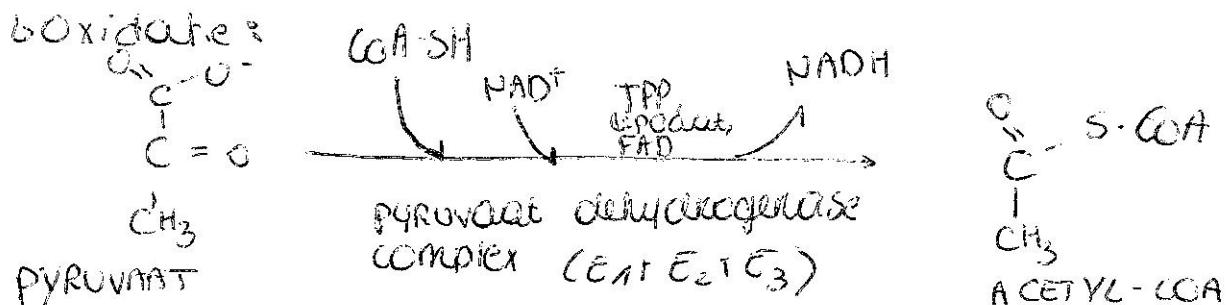
Pyruvaat dehydrogenase

↳ in aerobe organismen ⇒ afbraak v. C-skeletten
(suiker, vetzuren & Aan) tot acetyl-CoA

↳ pyruvaat dehydrogenase (PDT, enzymcomplex)

→ irreversibele oxidative decarboxylering
(verwijdering CO₂) v. pyruvaat

PDT gebruikt 5 ω-ENZYKEN

↳ pyruvaat dehydrogenase

→ oxidative decarboxylering

→ 3 enzymen + 5 ω-enzymen

- TPP: thiamine pyrophaat ⇒ dekarboxyleringen

- FAD → oxidatie-reductie reacties

- Coenzyme A (CoA-SH) → 'activering' acyl groep
- NAD^+ → e^- acceptor
- Lipaal → $e^-/\text{acyl carrier}$

↳ CO-enzymen komen voort uit vitamines (H6)

- thiamine ($\cong \text{vit B}_1$) ⇒ TPP
- riboflavine ($\cong \text{vit B}_2$) ⇒ FAD
- niacine ⇒ NAD⁺
- pantothaan (vit B₅) ⇒ CoA

PDH HEFT 3 ≠ ENZYMEN

- ↳ pyruaat dehydrogenase (E_1)
  - met TPP

↳ dihydrolipoyl transacetylase (E_2)

- covalente aanhechting v lipaal (Lys)
- ⇒ lange flexibele arm
- 3 functionele domeinen
- flexibele linkers

↳ dihydrolipoyl dehydrogenase (E_3)

- met FAD

↳ elk enzym in meer drie kopien

↳ regulatorische eruitlenen (kinase, fosfoproteïne fosfataas)

SUBSTRATE CHANNELING: INTERMEDIAIREN BLIJVEN AAN ENZYMOOPP.

↳ pyruaat dehydrogenase

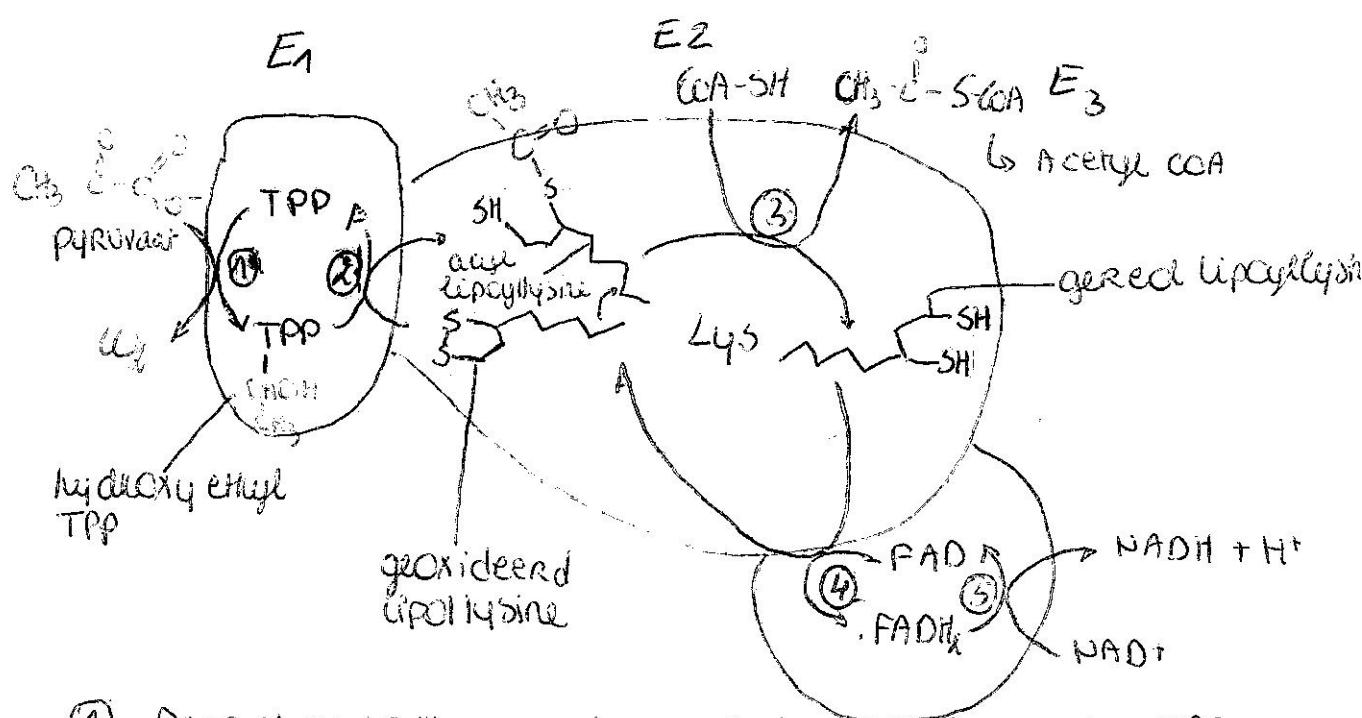
- 5 eenenvoudige reacties

→ substraat channeling

- ↳ TPP = product met ethanol erop, w substraat
  - v volgende reactie zonder enzyme te verlaten en w rechtstreeks overgedragen

⇒ telking → stoppen op achterzijde

↓
E aanwollen

- ① Decarboxylatie, hydroxyethyl koppeling aan TPP
Snelheidsbeperkend, sustraatspecifiek
- ② Oxidatie hydroxyethyl groep, Reductie v. lipocaat (-S-S → -SH SH), acetyle thioester op lipoyllysine
- ③ Overdracht v. acetyle naar CoA → acetyle CoA
- ④ Reductie v. FADH₂, oxidatie lipocaat
- ⑤ Reductie v. NAD⁺

Citroenzuurcyclus

↳ locatie: na glycolyse, voor oxidatieve fosforisering
SAMEN = celulaire respiratie

Mechanisme

Acetyl-CoA

↳ 8 reacties in mitochondriale matrix

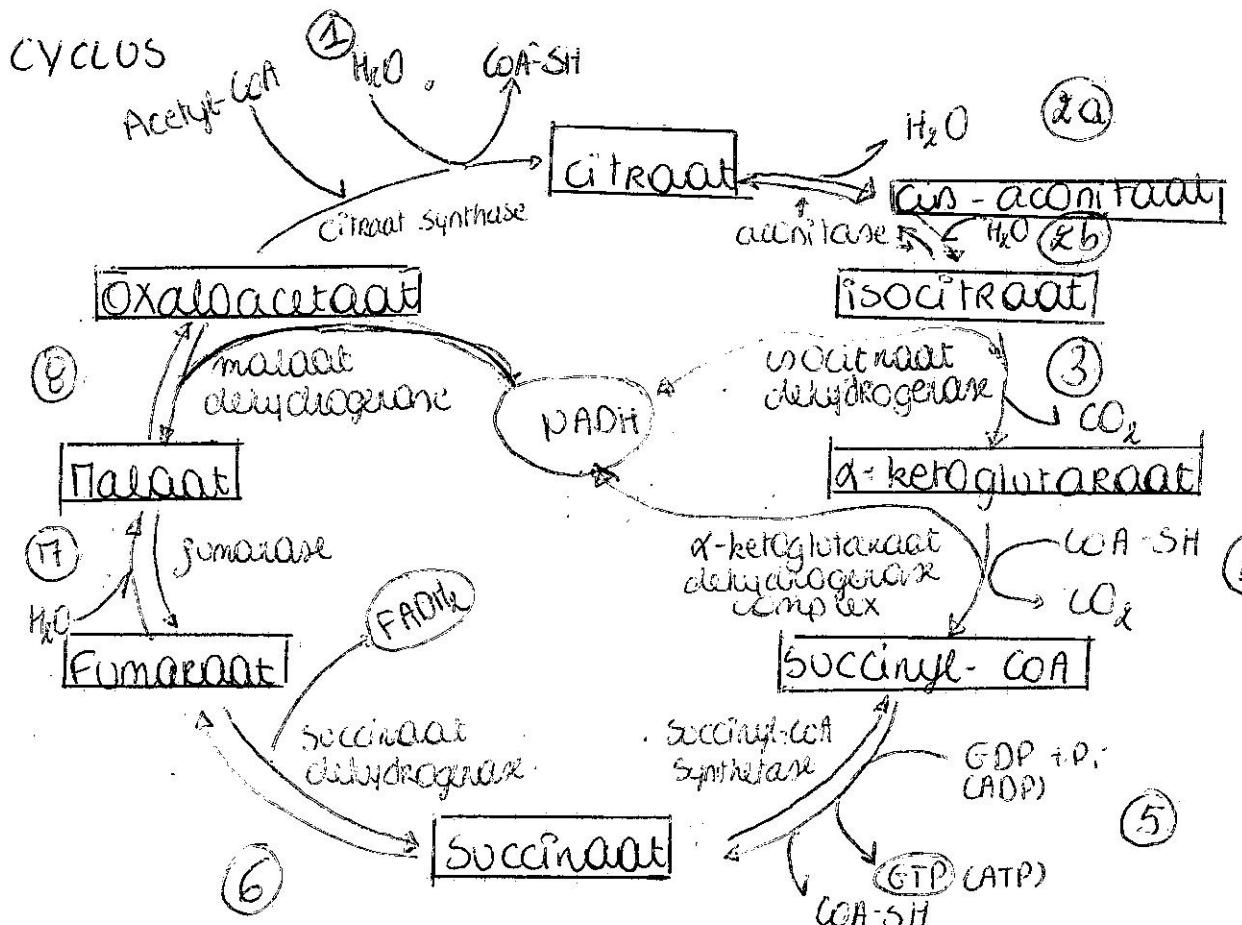
- ① koppeling acetyle (2C) aan oxaalzuur (4C)
⇒ CITROENZUUR (6C)
- ② omzetting naar isocitraat
- ③ oxidatieve decarboxylering ⇒ CO₂, NADH,
 α -ketogiraczuur (5C)
- ④ oxidatieve decarboxylering ⇒ CO₂, NADH, succinyl-CoA
- ⑤, ⑥, ⑦, ⑧ regeneratie ⇒ oxaalzuur, GTP, FADH₂, NAD⁺

↳ oxidaatijnzuur aanwezig in hoge concentraties

⇒ CO_2

⇒ 3 NADH, FADH₂, GTP

⇒ preme.scr moleculen

① Condensatie

② Dehydratatie

③ Hydratatie

④ Oxi.dative decarboxylering

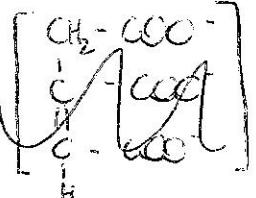
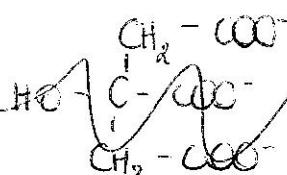
⑤ Oxi.dative decarboxylering

⑥ Substr. level fosforylatie

⑦ Dehydratatie

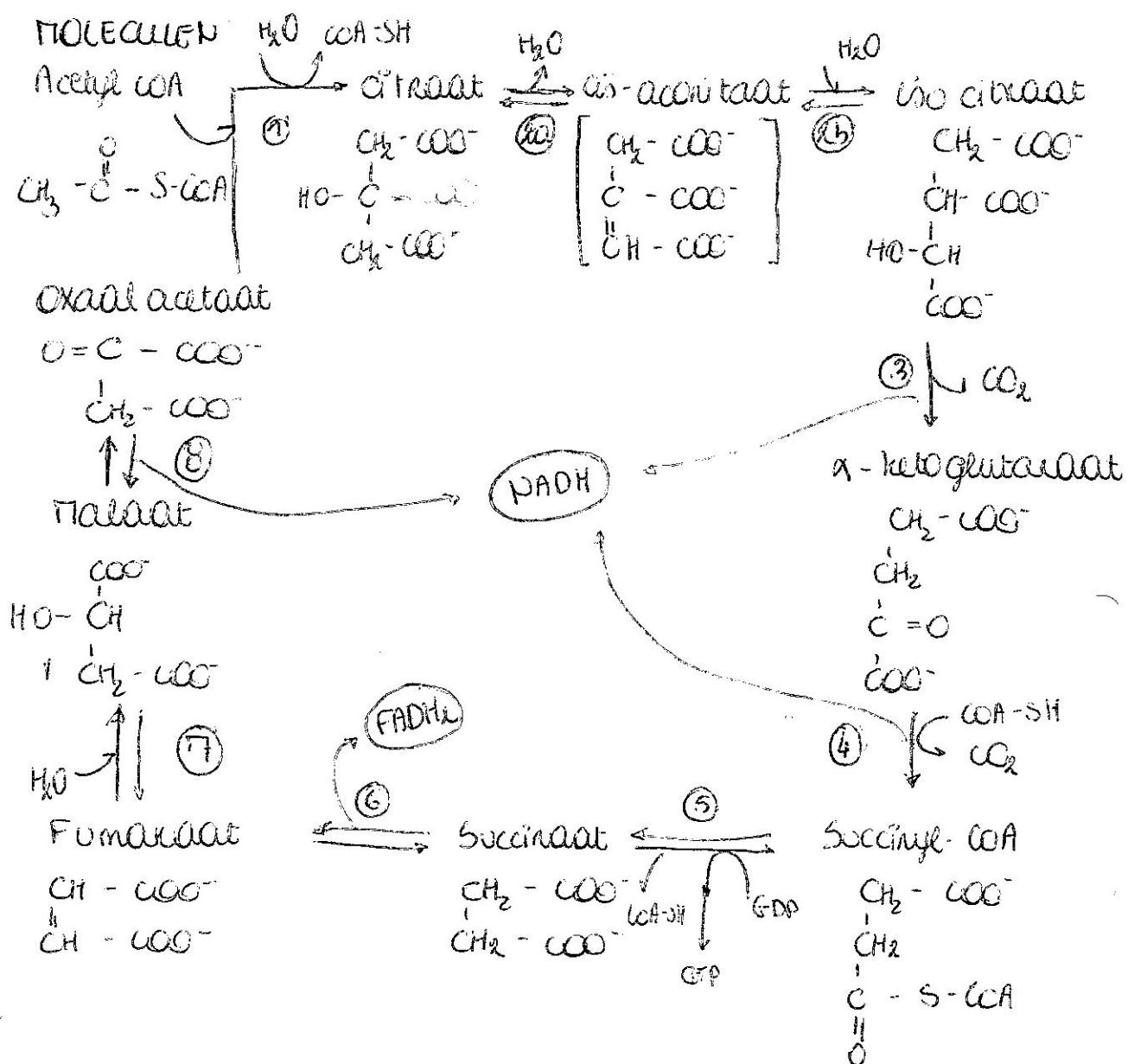
⑧ Hydratatie

⑨ oxi.dative decarboxylering

Opm:

↳ aconitaat bestaat maar nooit apart in de cel
bekijken ([ ]) ⇒ geen separ. oclusievlid 2a, 2b

AMFIBOLISCHE ROUTE

- ↳ ROL in anabolisme & katabolisme
- ↳ α-ketoglutarat & oxalaatzuur $\Rightarrow$ Azo
- ↳ Oxalaat $\Rightarrow$ glucose (gluconeogenese)
- ↳ Succinyl-CoA $\Rightarrow$ porfyrinen, heme

REGULATIE

b) 2 niveaus:

→ pyruvaat $\Rightarrow$ acetyl-CoA

→ acetyl-CoA + oxaloaanhydruur $\Rightarrow$ citraat

b) regulatie gebeurt allosterisch (lijkt niet op substraat-PDH complex)

3 covalent

→ allosterische inhibitie v PDH

- bij voldoende E (ATP, NADH)

- 'brandstoffer' (acetyl-CoA, verzuren)

→ covalente regulatie v PDH

- fosforlyering kinase, see in E1) / defosforlyering

- allosterische activatie kinase door ATP

Pyruvaat

$\downarrow$ $\otimes$ ATP, acetyl-CoA, NADH, verzuuren
                 $\bullet$ ATP, CoA, NAD⁺, Ca²⁺

acetyl-CoA

$\downarrow$ $\otimes$ NADH, succinyl-CoA, citraat, ATP

$\bullet$ ADP

Citraat

isocitraat

$\downarrow$ $\otimes$ ATP
                 $\bullet$ Ca²⁺, ADP

α -ketoglutaat

$\downarrow$ $\otimes$ succinyl-CoA, NADH
                 $\bullet$ Ca²⁺

Succinyl-CoA

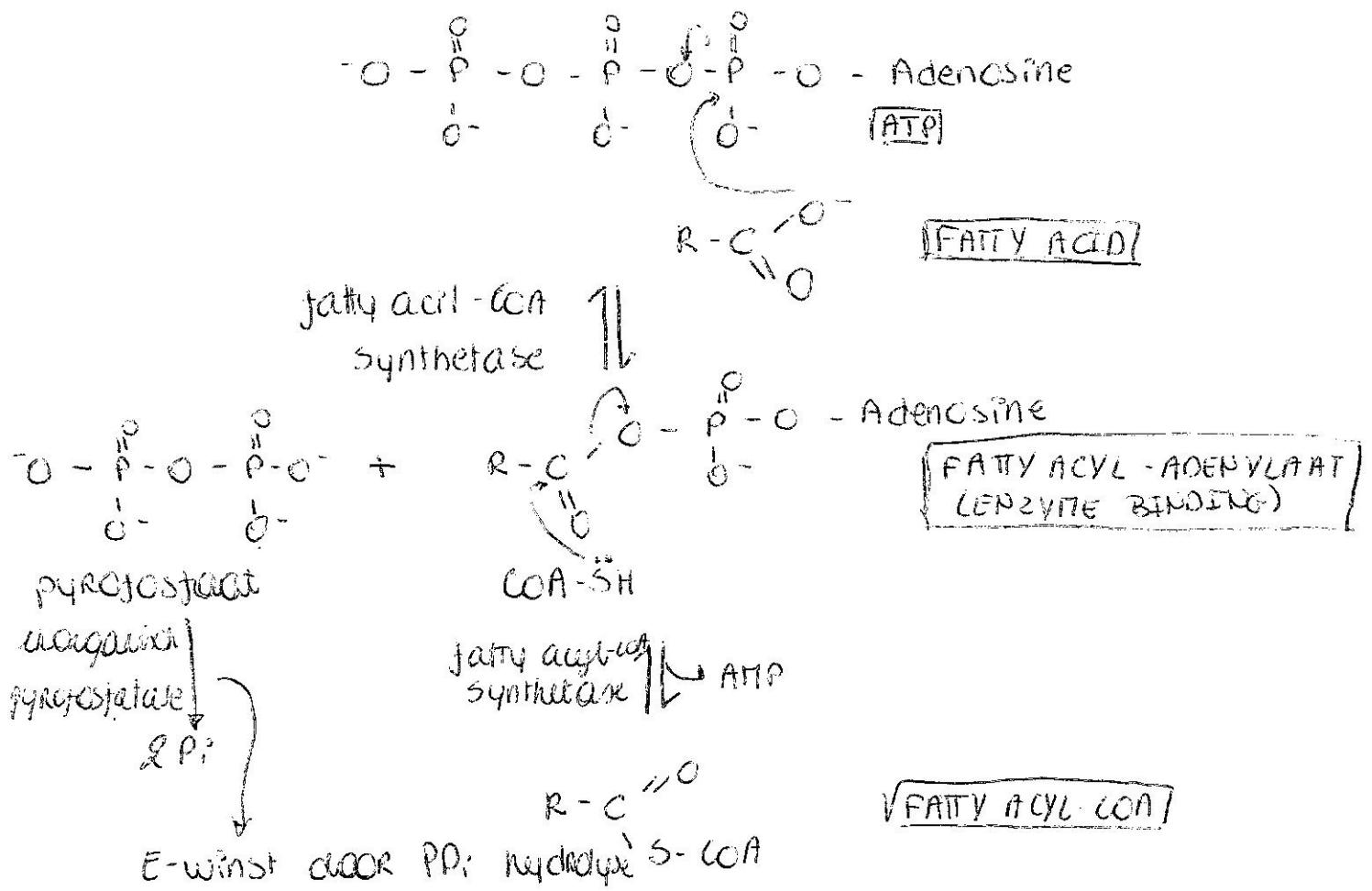
...

H17 - Vetzuurkatabolisme

Carnitine Shuttle

- vetzuuroxidatie in mitochondriale matrix
  - vetzuren < 12C ⇒ rechtstreeks door membraan
  - vetzuren > 14C ⇒ activering in carnitine shuttle
    - ↳ 3 stappen

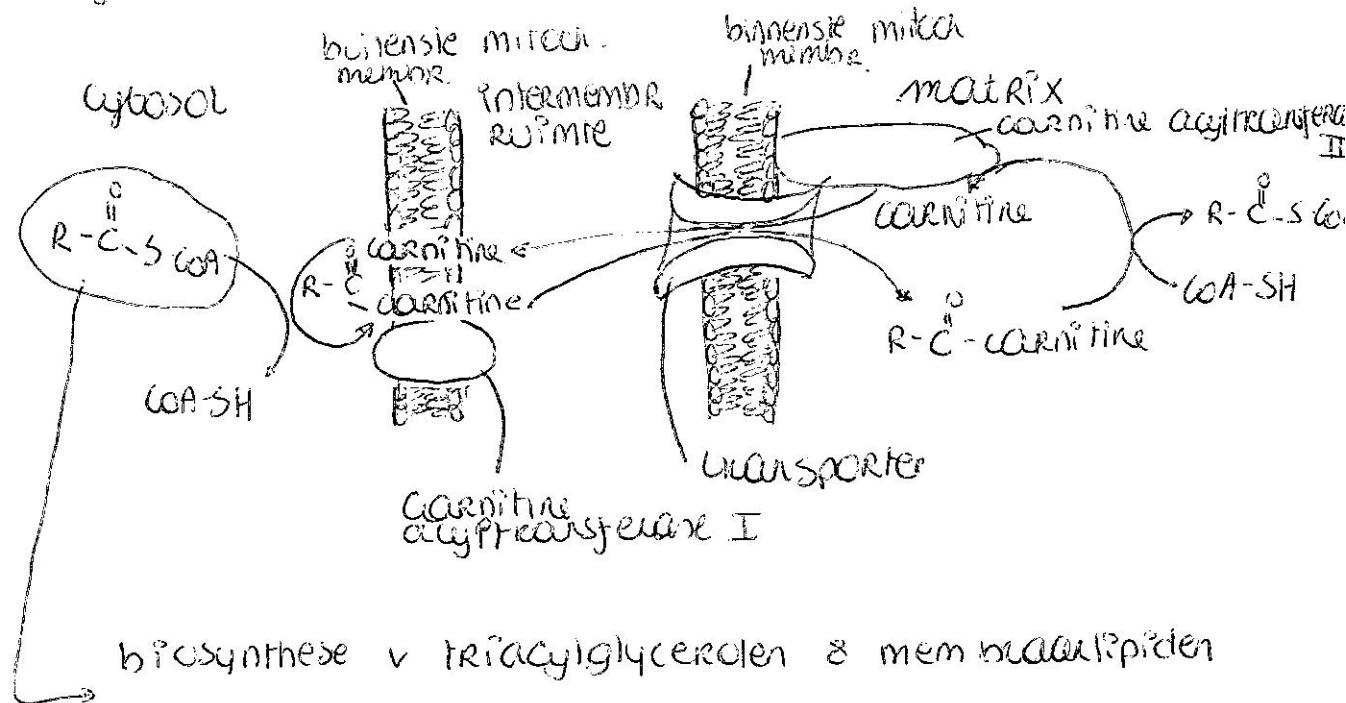
- ① esterificatie met CoA ⇒ fatty acyl-CoA synthetase in mitochondriale membraan (3 stappen reacie)

- ② transesterificatie naar carnitine door carnitine acyltransferase in mitochondriale buitenmembraan
  - transport naar intermembraane ruimte via 'porines'

- ③ transport door binnenmembraan door gefaciliteerde diffusie en transesterificatie naar CoA

2 gescheiden 'pools' v. FA-COA met ≠ metabolisch 'hot'

biosynthese v. triacylglycerolen & membraanlipiden

Waarom niet COA + verzuur door intermembranaire ruimte?

⇒ nu zijn er 2 pools gescheiden v. elkaar

in cytoplasma: biosynthese aanvankl lipidsorten

in matrix: oxidatieve afbraak, energie winning

VETSTUROXIDATIE

INTRODUCTIE

6 voordelen in vetopslag: hoog 'energiegehalte', inert, weinig gebonden H_2O , beperkte osmotische activiteit

6 voordeel in vetopslag: hoog 'energiegehalte', inert, weinig gebonden H_2O , beperkte osmotische activiteit

6 voordelen in vetopslag: hoog 'energiegehalte', inert, weinig gebonden H_2O , beperkte osmotische activiteit

6 voordelen in vetopslag: hoog 'energiegehalte', inert, weinig gebonden H_2O , beperkte osmotische activiteit

6 voordelen in vetopslag: hoog 'energiegehalte', inert, weinig gebonden H_2O , beperkte osmotische activiteit

6 voordelen in vetopslag: hoog 'energiegehalte', inert, weinig gebonden H_2O , beperkte osmotische activiteit

MECHANISME

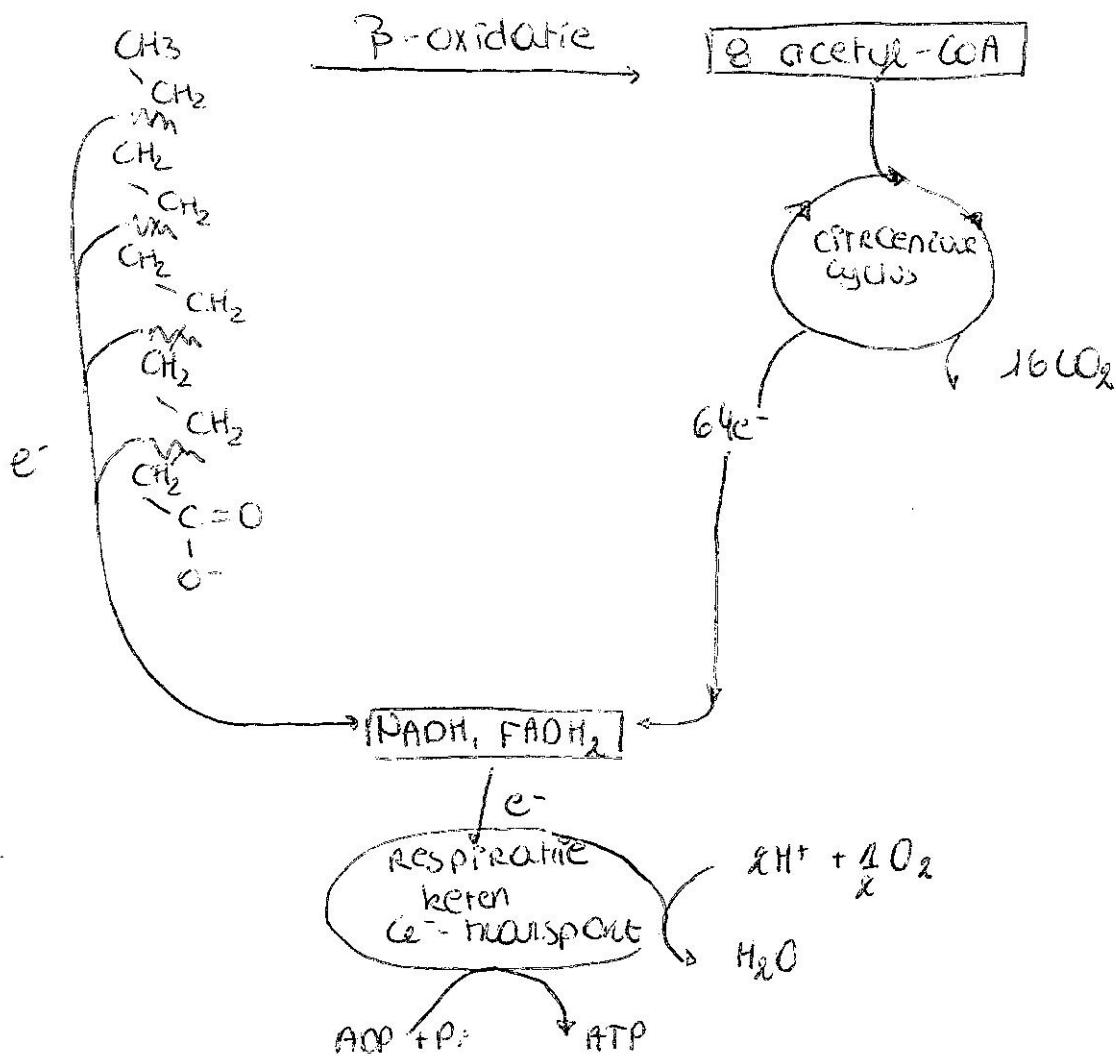
6 vettewereldstof in 3 fasen

① - β -oxidatieve verwijdering v. 2C-eenheden

$\Rightarrow$ synthese v. acetyl-CoA

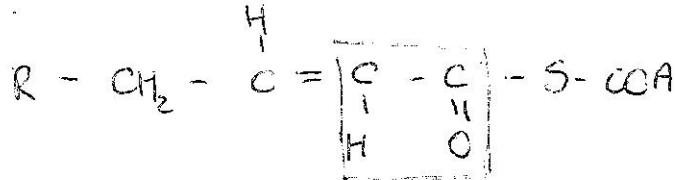
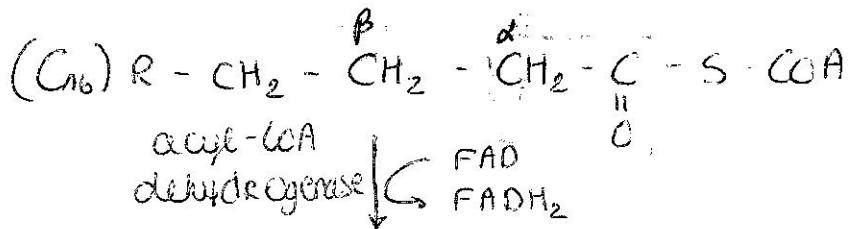
② - TCA-cyclus $\Rightarrow$ e⁻ en CO₂

③ - Respiratie $\Rightarrow$ vorming v. ATP

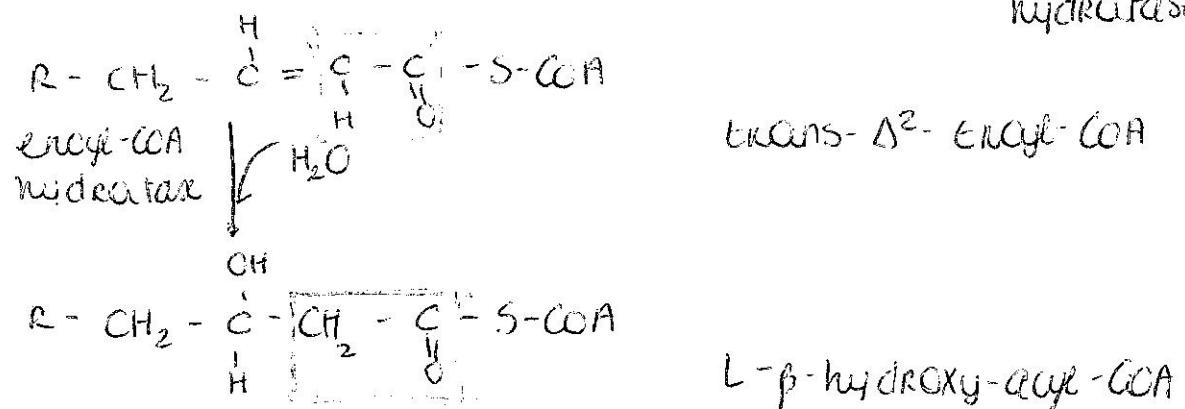

β -oxidatie in 4 stappen

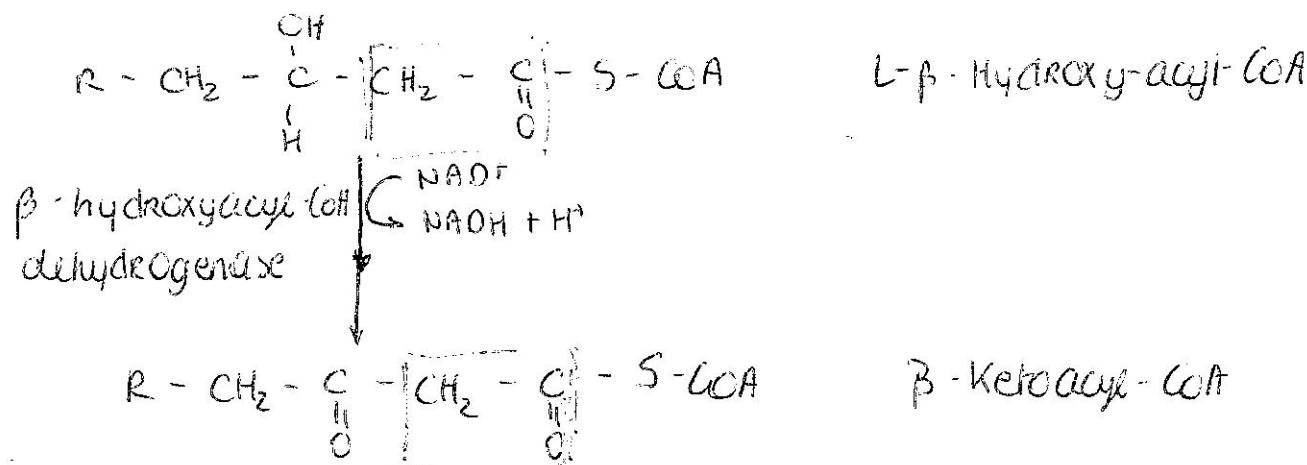
- ① - Dehydrogenatie met vorming v. trans dubbele binding
 - door acyl-CoA dehydrogenase, flavoproteïne met FAD
 - gebonden aan mitochondriale binnenmembranen

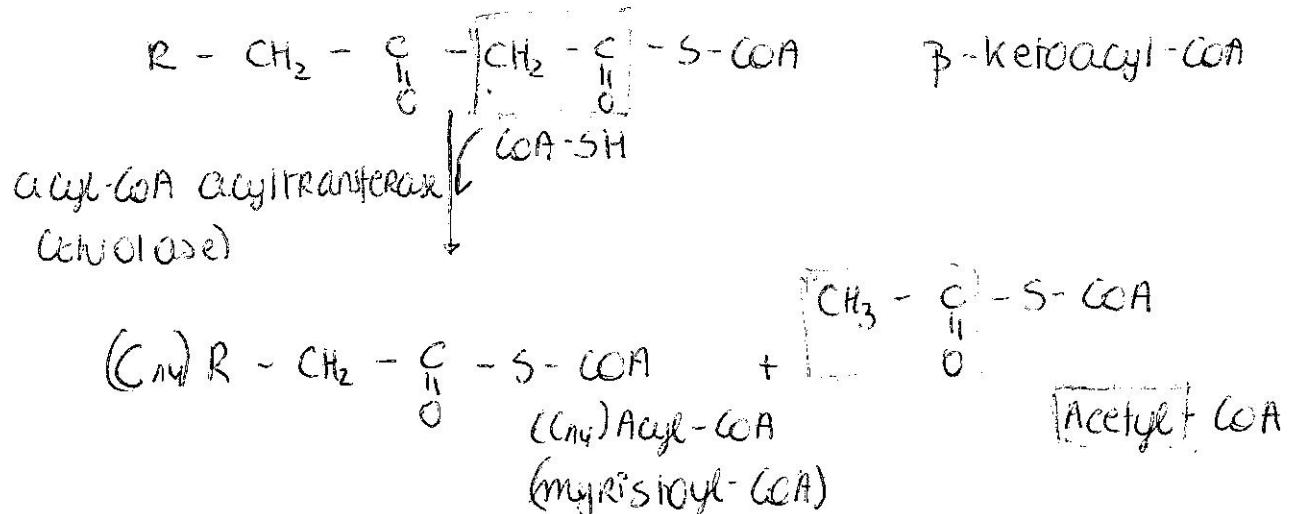
② - toevoeging v. H_2O aan de dubbele binding door enoyl-
hydratase

③ - Dehydrogenatie door β -hydroxyacyl-COA dehydrogenase
- NAD^+ als cofactor

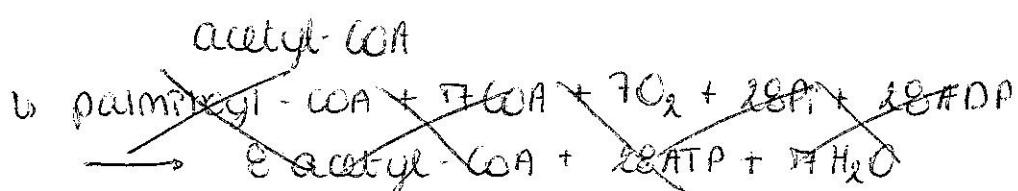
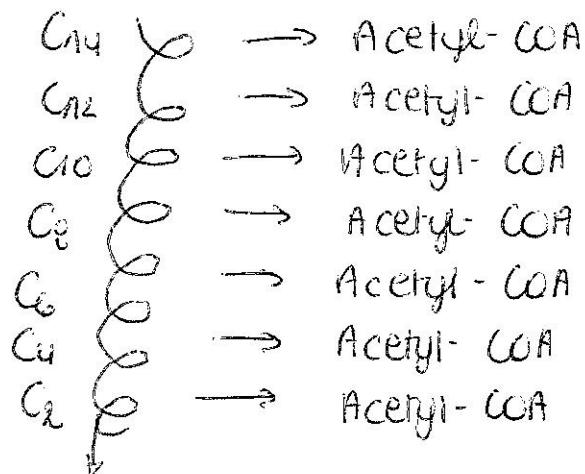

④ - Thioester vorming met CoA-SH door acyl-CoA acetyl-
transferase (= thiolase)
- = 'thiolase'

↳ Reacties 2-4 voor FA $\rightarrow$ A₂C; gekatalyseerd door multienzym complex : trifunctional protein (TFP)
 → hetero-octamer : $\alpha_4\beta_4$ $\rightarrow$ 'substraat claimring'

↳ Omzetting v palmitaat (A₆O) tot 8-acetyl-COA

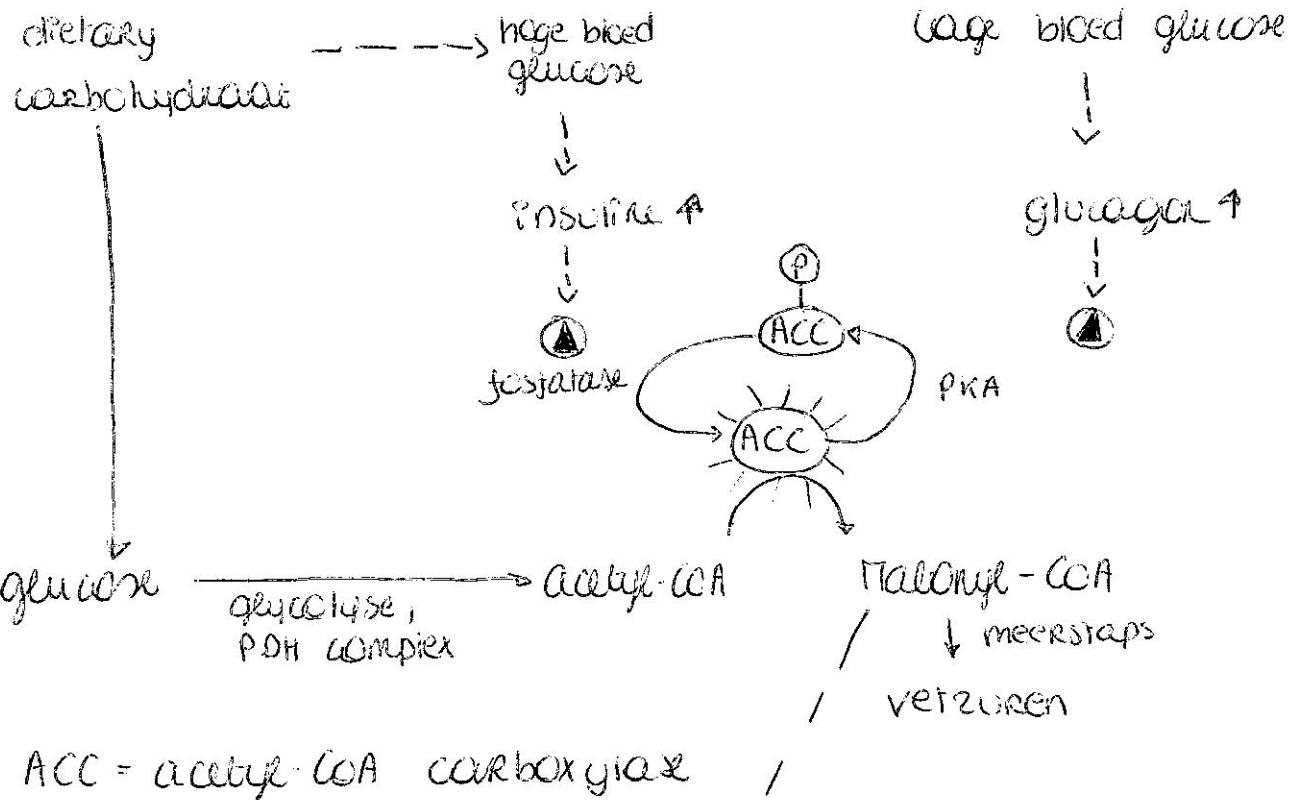
$\Rightarrow$ Uitgietwaart: 60%

REGULATIE

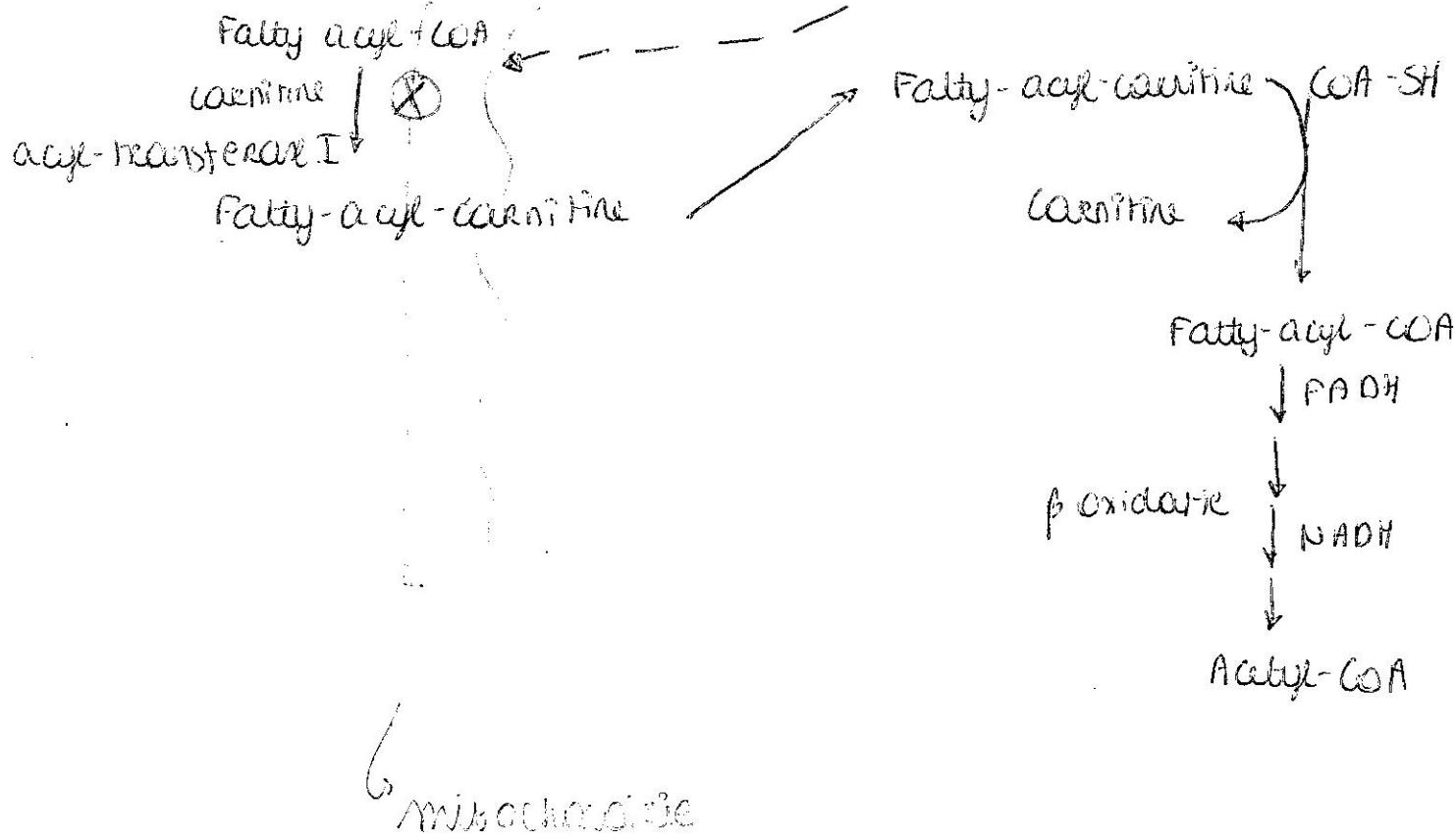
Cytosolisch verzuur-CoA $\swarrow$ β -oxidatie (mitochondrium)
 triacylglycerol & fosfolipiden synthese (cytoplasma)

Carnitine shuttle is 'rate limiting', & regulatorische step.
 → malonyl-CoA (vetzuursynthese) $\Rightarrow$ remt carnitine shuttle

VETZUUR SYNTHESE

VETZUUR β -OXIDATIE

H18 - Aminozuur oxidatie & ureum synthese

AZN in de lever

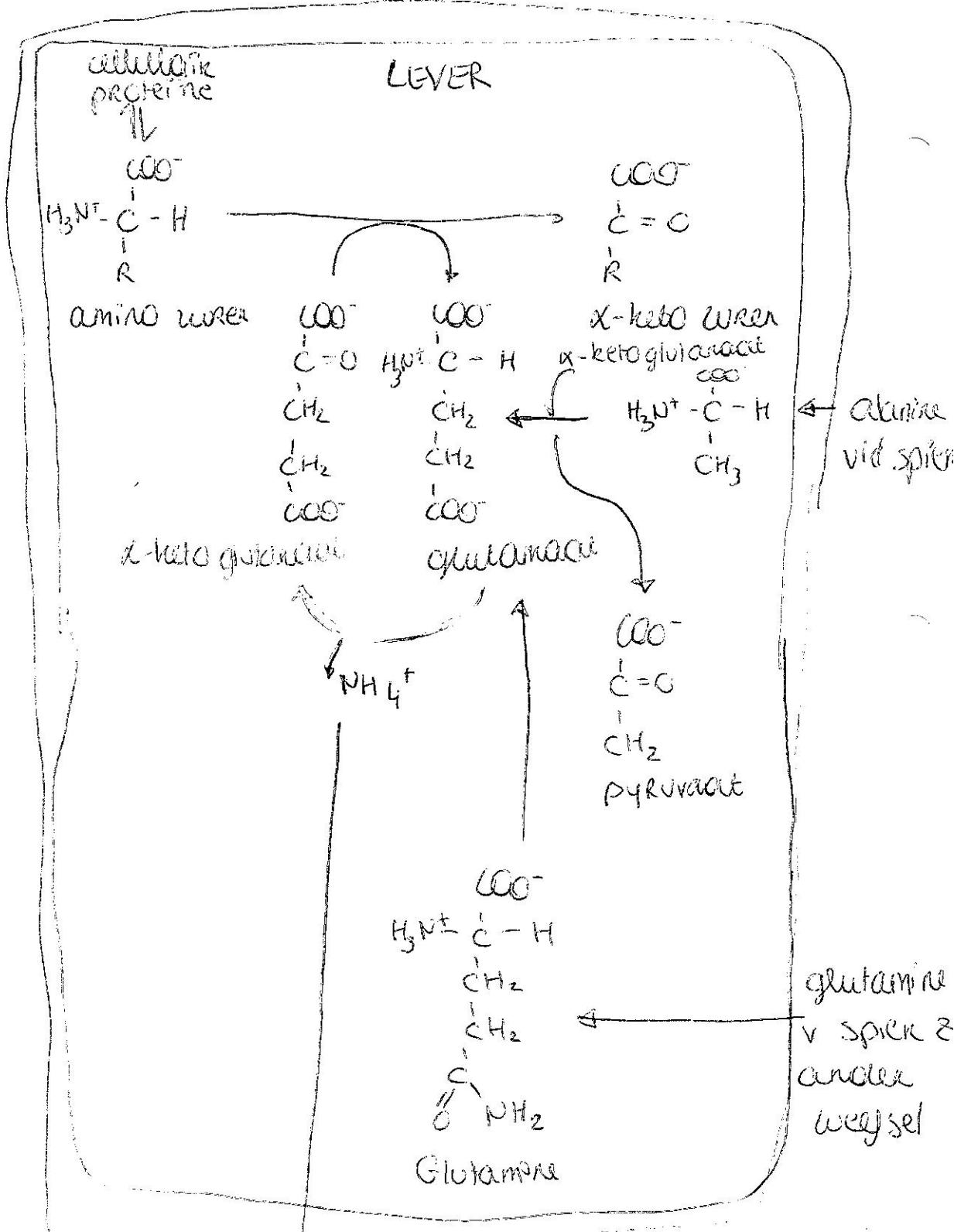
④ Glutamaat, glutamine, alanine

↳ rol als "collecting points"

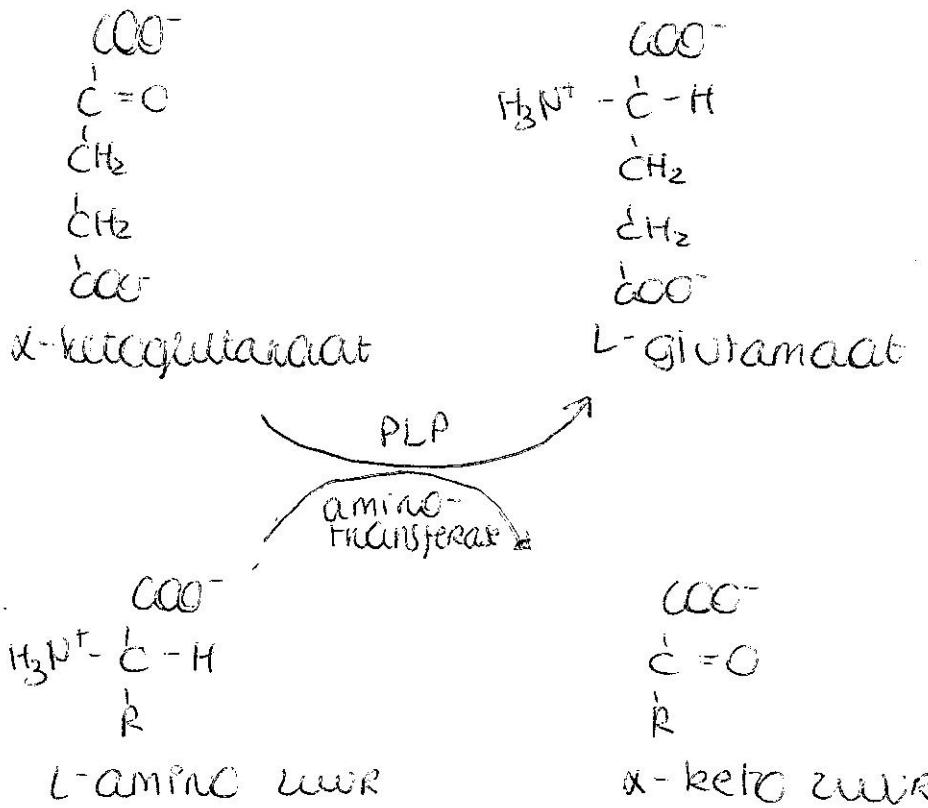
↳ AZN gemetaboliseerd in de lever

↳ glutamine: transport aminogroepen

⇒ lever

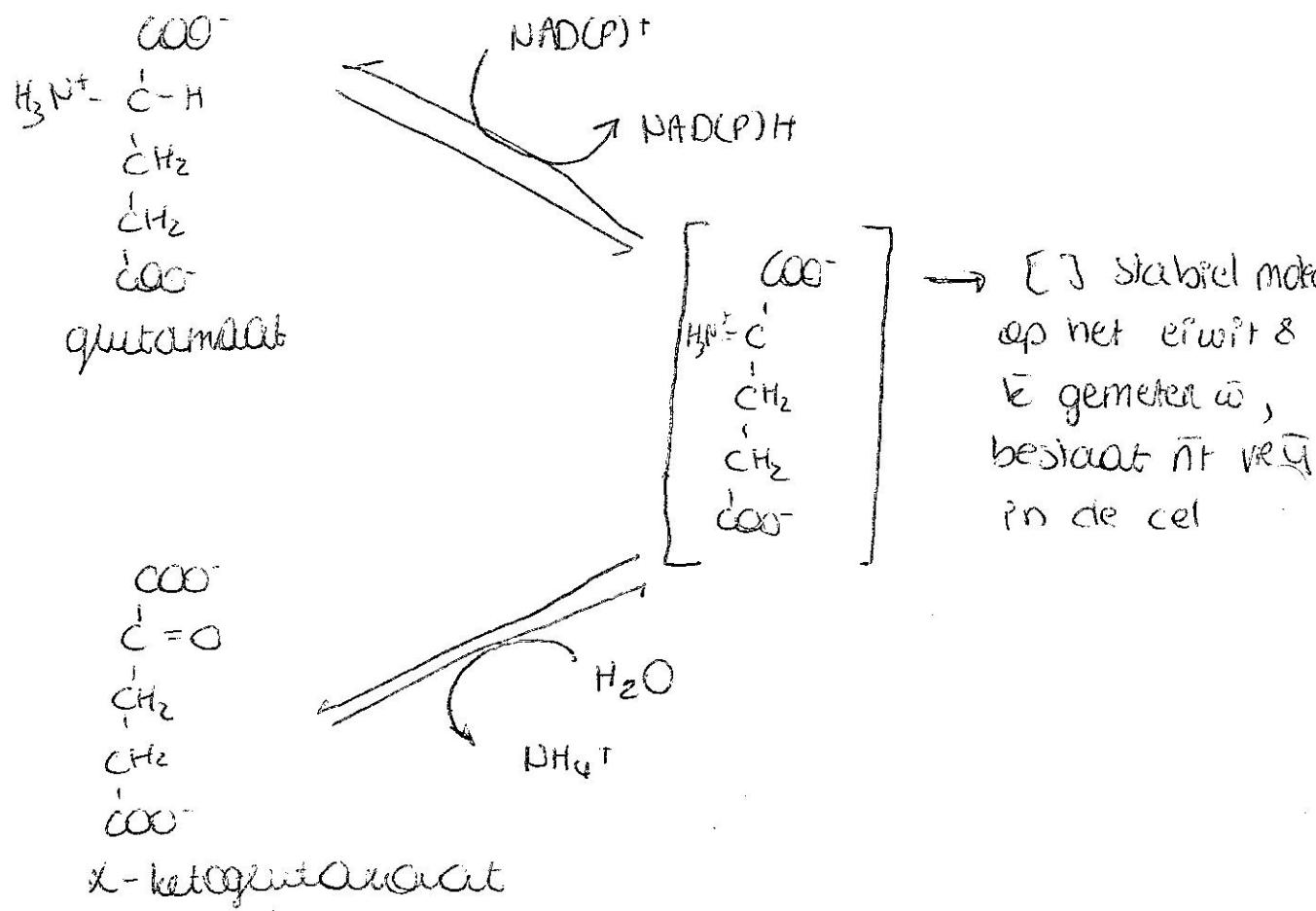
- ④ Transfer α -amino groep naar α -ketoglutaat
 ↳ Aminotransferase (transaminase)
 → verwijderen amino groep
 → overdracht naar α -ketogluconaat $\Rightarrow$ verlammelen
 aminogroep op L-glutamaat
 → isoformen voor $\neq$ AZn
 → cofactor: pyridoxaal fosfaat (PLP) (vit B6)
 → intermediaire aminogroep drager

$\rightarrow$ aminotransferaser: belangrijk in medische diagnoses
 $\rightarrow$ voorkomen in bloed geeft weefsel (hart, lever)
 schade aan organen

- ⑤ Glutamaat stelt in lever een aminogroep vrij in de vorm van ammonium (NH_4^+)
 ↳ L-Glutamaat
 → van cytoplasma naar mitochondriën
 $\Rightarrow$ oxidatieve deaminatie, door glutamaat dehydrogena-

↳ aminotransferase + deaminatie = trans-deaminatie
 → NAD⁺ of NADP⁺ als co-acteur

④ Glutamine transporteert ammonium door het bloed

↳ Ammonium is roxisch

→ transport van niet-lever weefsels via glutamine uit glutamaat)

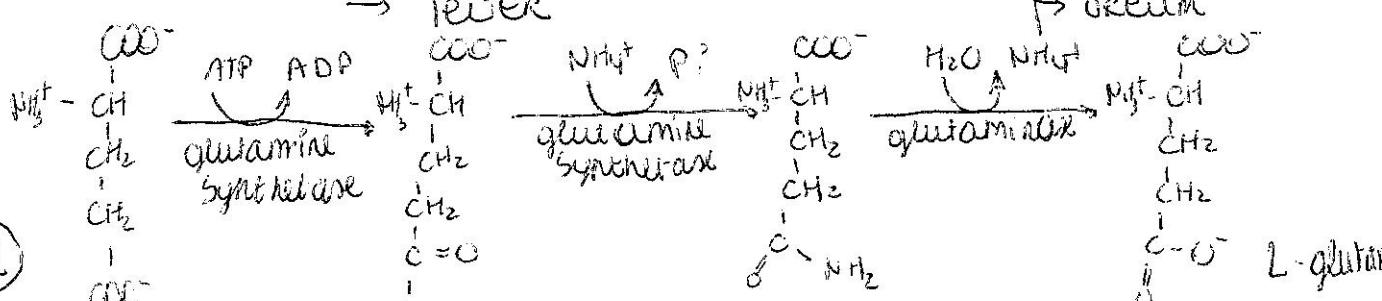
→ glutamine synthetase koppelt NH_4^+ aan glutamaat

→ glutaminase stelt NH_4^+ vrij in lever, nieren & darmen

↳ NH_4^+ in lever omgezet tot ureum

↳ NH_4^+ uit nieren & darmen → bloedbaan

→ lever

1-Glutamat $\rightleftharpoons$ $\text{NH}_2\text{CH}_2\text{COO}^-$ + glutineel koppel L- glutamine

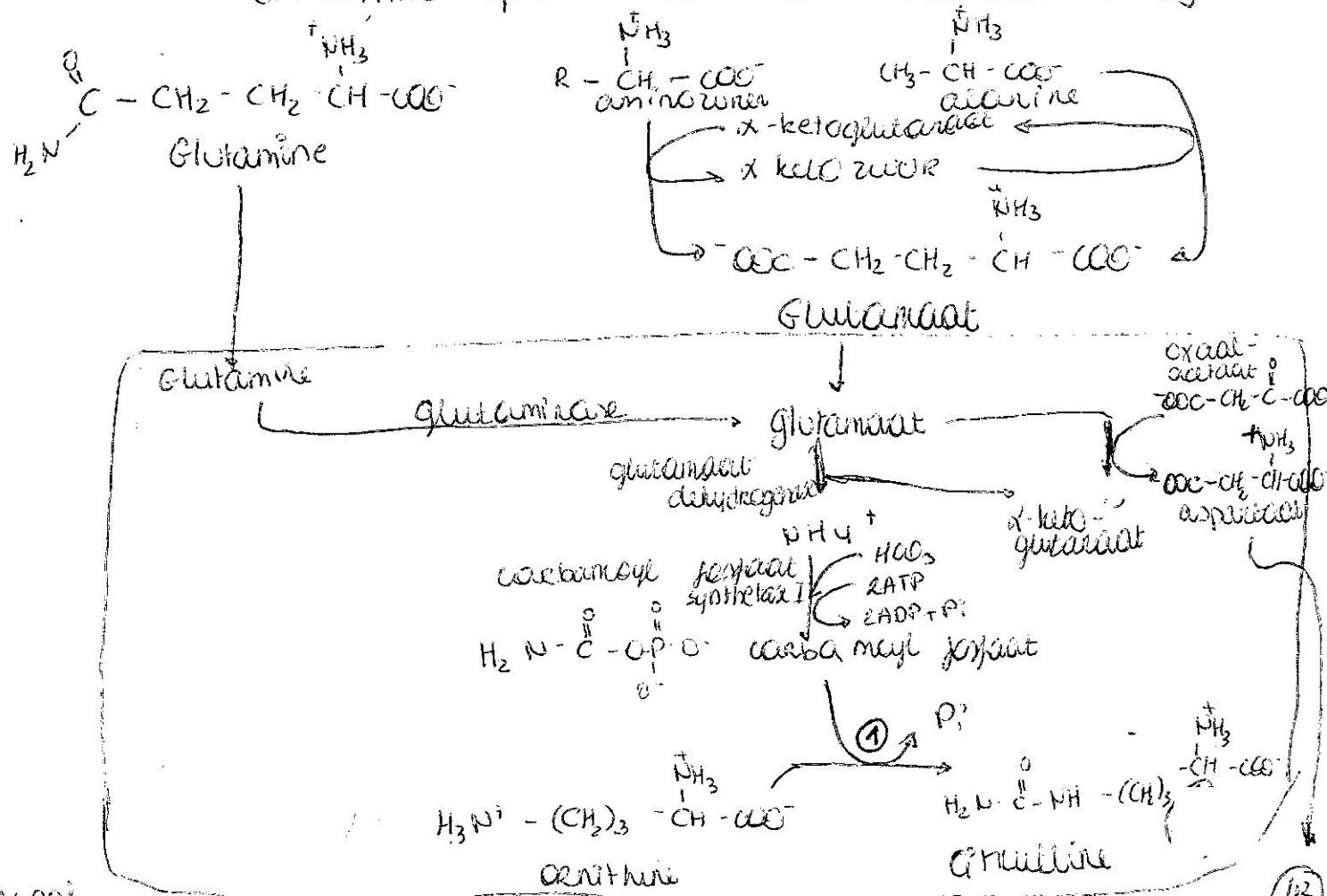
- * Alanine transporteert NH_4^+ v/d skeletspieren $\rightarrow$ lever
- $\hookrightarrow$ Glucose-alanine cyclus
  - afbraak v/ Azo voor E in spieren
  - $\rightarrow$ aminogroep v/ glutamaat naar pyruvaat
(alanine aminotransferase)
  - $\rightarrow$ alanine
  - $\rightarrow$ via her biced naar de lever
  - $\rightarrow$ gluconeogenese: pyruvaat $\Rightarrow$ glucose
  - $\rightarrow$ E- voor zinning o/ spieren

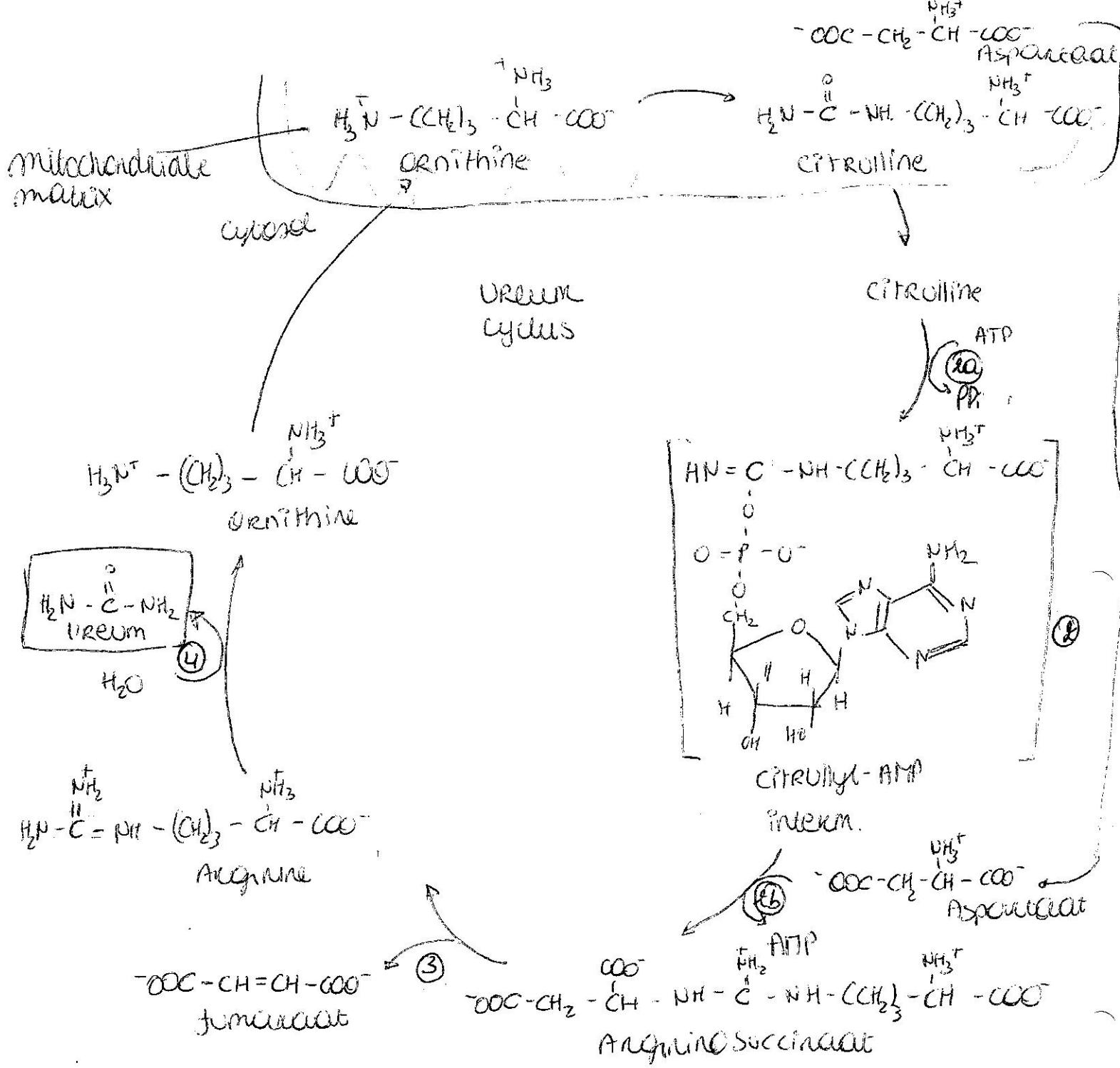
Ureumcyclus

$\rightarrow$ urectele organismen secreteren ureum

- ① Ureum $\hookrightarrow$ geproduceerd uit NH_4^+ in 5 enzymatische stappen

- ② Vorming v/ carbamoyl fosfaat, uit NH_4^+ & HCO_3^- ; citrulline synthase (ornithine transcarbamoylase)

② reductie $-\text{NH}_2$ groep v. asparaat (argininosuccinaat synthetase)

③ splitsing argininosuccinaat (argininosuccinase)

④ arginase splitsit arginine tot ornithine & ureum

⑤ citroenzuurcyclus & ureumcyclus zijn gekoppeld

⇒ Krebs cyclus

- gen. interm.

- brengt grote PTKA tss mitochondriën & cytosel

- link tss pathways tussen aminozuur & C-skelet
↳ AZ is verwekt

44

H-19 - Oxidatieve fosforivering

Oxidatieve fosforivering - multi enzym complex als e⁻ carrier

④ COMPLEX I = NADH: ubiquinon oxidoreductase

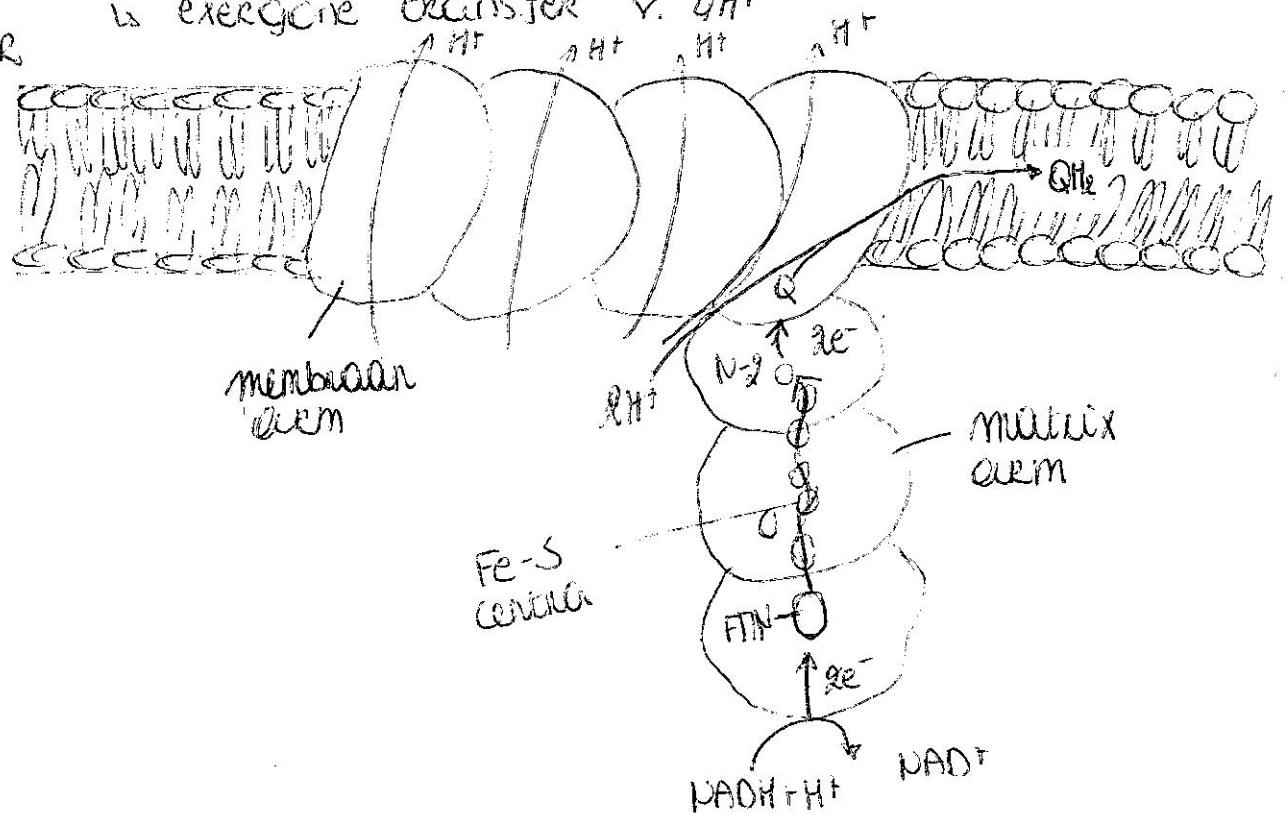
→ NADH dehydrogenase: NADH → ubiquinon

→ L-vormig eiwitcomplex met: 42 polypeptiden, FMN, 6 Fe-S eiwitten

→ katalyseert 2 gekoppelde reacties:

↳ exogene elektrotransfer v. H^+ + H^+ naar Q → QH_2

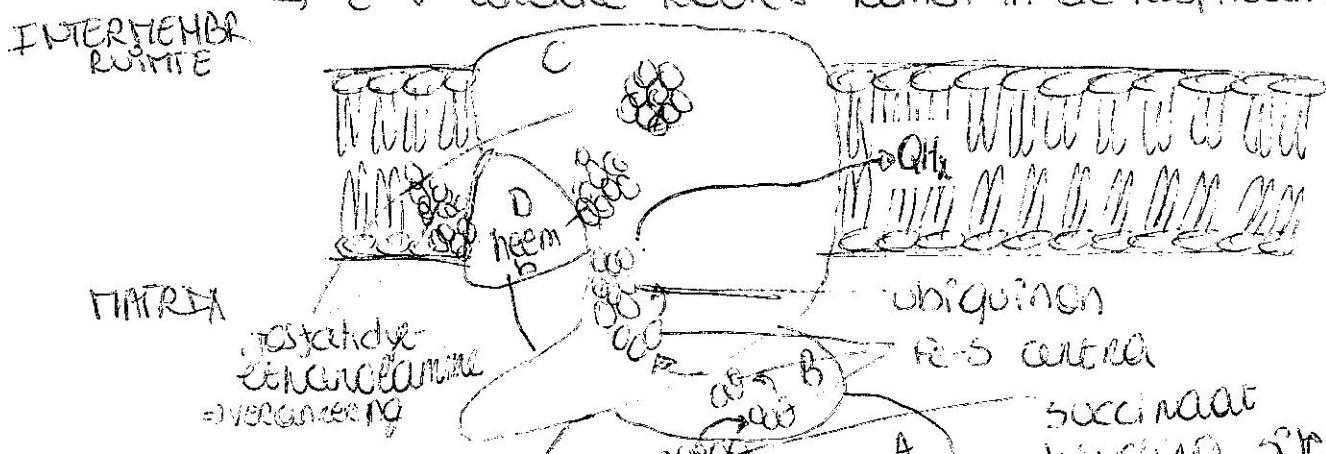
↳ exogene elektrotransfer v. 4H^+

④ COMPLEX II = succinaat dehydrogenase: succinaat → ubiquinon

→ 4 eiwitten, 5 prosthetische groepen, bindingsplaats voor Q

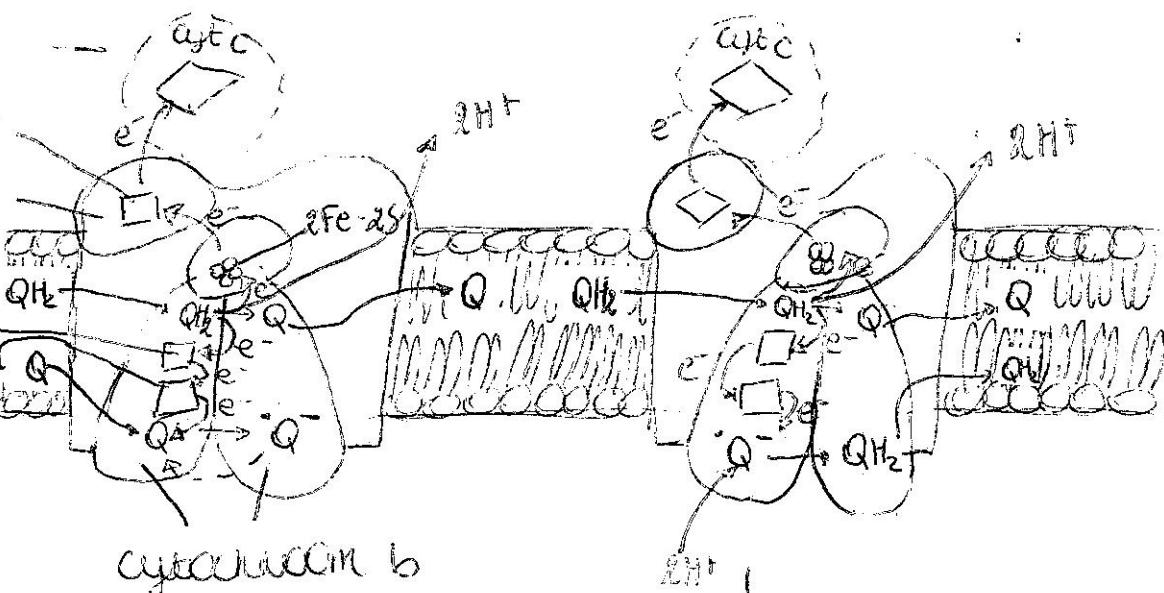
→ e⁻ v andere routes komen in de respiratieketen via C

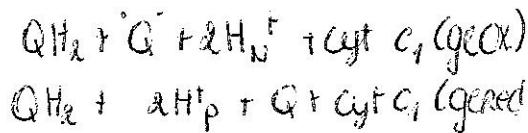
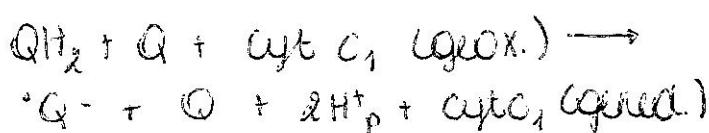
- ④ COMPLEX III = cytochrome bc₁ complex: ubiquinon $\rightarrow$ cytochrome c
 ↳ transport v. e⁻ u QH₂ naat cyt c = Q-cytus
 ↳ koppeling v. 2e⁻ carrier (QH₂) aan 1e⁻ carriers
 (cytochrome)

↳ cytochrome c = oplostbaar eiwit

INTERMEMBR
RUIMTE
(PZIJDE) heem c

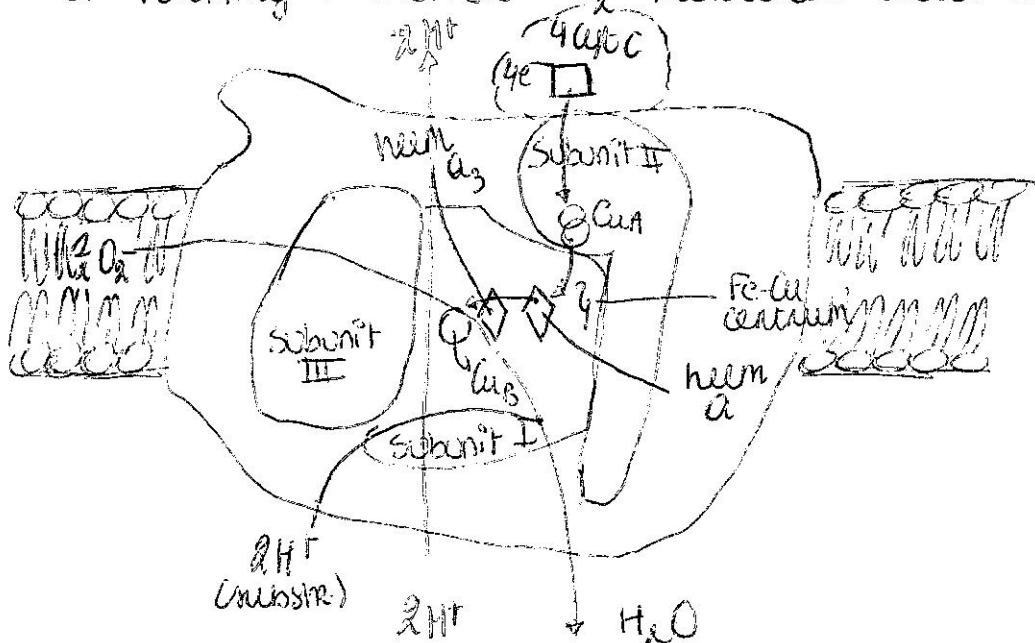
MATRIX
(N-ZIJDE)

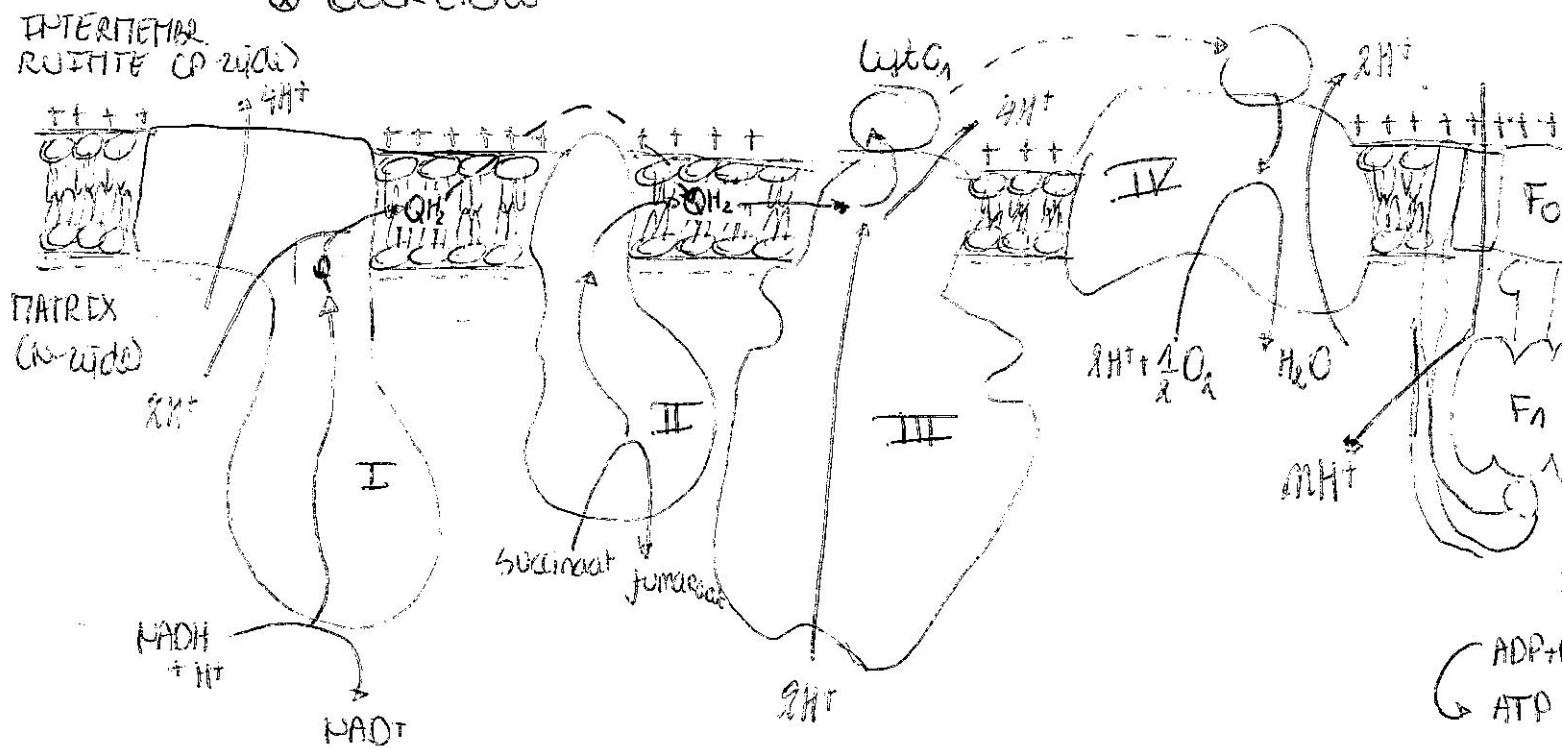
- ⑤ COMPLEX IV = cytochrome oxidase: cytochrome c $\rightarrow$ O₂
 ↳ 13 subeenheden, Cu-Fe complex, Cyt a, Cyt a₃
 ↳ e⁻ v. cyt c $\rightarrow$ Cu_A $\rightarrow$ Cyt a $\rightarrow$ Cyt a₃ $\rightarrow$ Cu_B $\rightarrow$ O₂
 ↳ vorming v. actieve O₂ molecule (radicaler)

INTERMEMBR
RUIMTE
(PZIJDE)

MATRIX
(N-ZIJDE)

④ OVERZICHT

④ extra vlieg van membraangebonden carriers

⇒ ubiquinon (coenzyme Q, Q)

↳ lipidoplosbare benzocouquinon

≈ plasticoquinon in planten

≈ menaquinon in bacteriën

↳ overdracht v. 1Q of 2e⁻

↳ IPPofiel → e⁻'shuttle'

↳ transfer v. e⁻ en H⁺

⇒ koppeling e⁻ & H⁺ flow

⇒ cytochrome

↳ eiwitten met gebonden heem groep, met Fe

↳ absorptie in visueel spectrum, redox-status afh.

↳ ≠ types (a, b, c, ...)

↳ redoxpotentiaal afh. v. associatie met eiwit

$\Rightarrow$ Fe-S proteinen

↳ Fe in Assoziation mit anorganische S. g. S. von Ag

6 Rieske Fe-S elowt: Fe coordinated like His

is redox potential of reoxidation

ATP-Synthase

=> proton- motive fóra: chemische potentiaal (H^+) en
elektrische potentiaal (ladingsverschil)

$\approx 200 \text{ kg / "md" e}$

E e-tensor ω in prorogradient geconserved

⇒ Osmotische Theorie

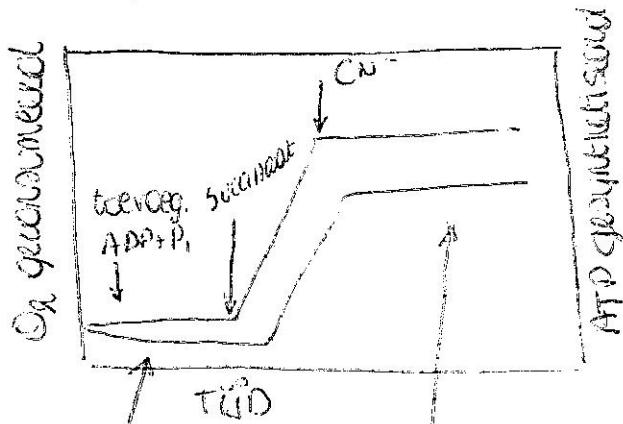
6 biochemische Mechanismen v. ATP-Synthase

↳ ATP synthase 'gekoppeld' aan 'passieve' terugvloeiing v. H₊

is oxidatieve fosforylering obligaat gekoppeld

⇒ geen ATP-synthese ⇒ geen e- overdracht

experiment

geen O_2 verbruik

ATP-Synthase 1Codel
Substr

Remming v.

e⁻ transport

bicknell Q

VERBRAUCH ATP Synthese

CP-werkt in CP complex I

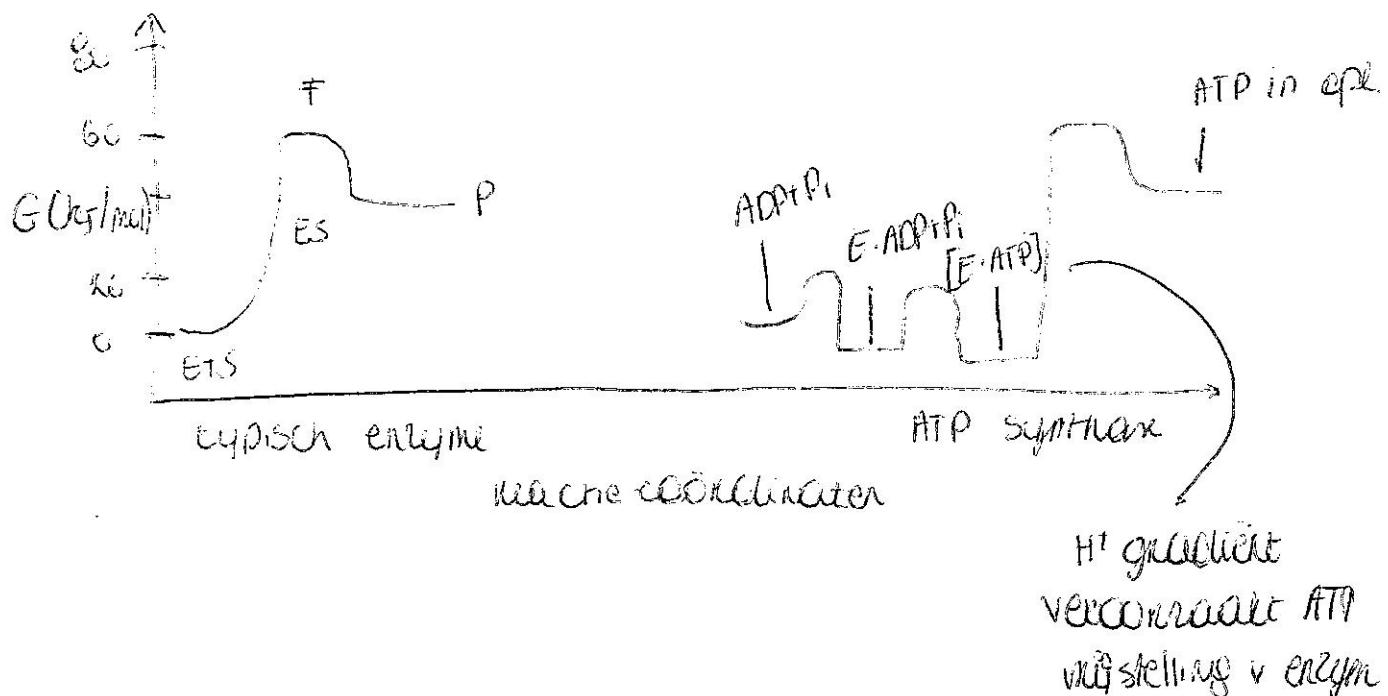
⑧ ATP synthase

- ↳ mitochondriaal ATP-synthase (complex V) is een F-type ATPase
- ↳ F₁ essentieel voor ATP synthase / ATPase activiteit
- ↳ F_C ("C" van citromyicine gevoeligheid), H⁺ porse

⇒ protonengradient werkt voor vrijstelling ATP + enzymcap
Uitdrukking binding)

↳ actiemechanisme

H₂O-fotosynthese & koolhydraatsynthese in planten